

SIA Estonian, Latvian & Lithuanian Environment

**Olaines pagasta teritorijas
plānojuma stratēģiskais
ietekmes uz vidi novērtējums**

Vides pārskats

Rīga, 2008. gada marts

Saturs

IEVADS	3
1 PLĀNOŠANAS DOKUMENTA GROZĪJUMU MĒRĶI UN KOPSAVILKUMS, SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM	4
1.1 OLAINES PAGASTA TERITORIJAS PLĀNOJUMA MĒRĶI UN KOPSAVILKUMS.....	4
1.2 OLAINES PAGASTA TERITORIJAS PLĀNOJUMA SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM	5
2 VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA UN IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS, SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA UN REZULTĀTI	5
3 SITUĀCIJAS ANALĪZE.....	7
3.1 ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA APRAKSTS	7
3.2 ESOŠĀ VIDES KVALITĀTE	19
3.3 IESPĒJAMĀS IZMAIŅAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTS NETIKS ĪSTENOTS	29
4 AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪTIE VIDES ASPEKTI.....	30
4.1 VIDES KVALITĀTES PASLIKTINĀŠANĀS	30
4.2 VIDES KVALITĀTES IETEKME UZ CILVĒKU VESELĪBU	31
4.3 BIOĻOĢISKĀS DAUDZVEIDĪBAS SAMAZINĀŠANĀS	32
5 STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI.....	34
6 PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS	35
7 RISINĀJUMI BŪTISKĀKO IETEKMJU NOVĒRŠANAI UN SAMAZINĀŠANAI.....	36
8 ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS UN IZVĒRTĒJUMS	39
9 IESPĒJAMIE KOMPENSĒŠANAS MEHĀNISMI	39
10 IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS	40
11 NOVĒRTĒJUMA VEIKŠANAI LIETOTO GALVENO PAMATPRINCIPU UN METOŽU APRAKSTS	41
12 PAREDZĒTIE PASĀKUMI MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI	41
13 KOPSAVILKUMS	44
PIELIKUMI	
1. pielikums Apkopojums par Olaines pagasta teritorijas izmantošanas risinājumiem un to pamatojumu	
2. pielikums Olaines pagasta teritorijas plānojuma plānotā (atļautā) izmantošana un būtiskie ietekmes uz vidi faktori	
3. pielikums Pārskats par Vides pārskata projekta sabiedrisko apspriešanu	

IEVADS

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk tekstā SIVN) mērķis ir izvērtēt iespējamo plānošanas dokumenta realizācijas radīto ietekmi uz vidi. SIVN rezultātā tiek sagatavots vides pārskats, kura apspriešanā tiek iesaistīta sabiedrība, un tiek izstrādāti priekšlikumi, lai novērstu vai samazinātu iespējamo negatīvo ietekmi. SIVN veic plānošanas dokumenta sagatavošanas laikā un novērtējuma rezultāti tiek atspoguļoti vides pārskatā.

SIVN Olaines pagasta teritorijas plānojumam tiek veikts, pamatojoties uz 13.12.2005. Vides pārraudzības valsts biroja (turpmāk tekstā VPVB) lēmumu Nr. 192-p "Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu". Lēmums par teritorijas plānojuma nepieciešamību pieņemts, ņemot vērā to, ka pagasta teritorijā atrodas vairāki riska objekti, kā arī atrodas dabas liegums "Melnā ezera purvs", kurš ir iekļauts Eiropas nozīmes aizsargājamo Natura 2000 objektu tīklā.

VPVB lēmums par SIVN nepieciešamību paredz piemērot SIVN procedūru Olaines pagasta teritorijas plānojuma grozījumiem, taču 2006. gada 5. jūlija Olaines pagasta sēdē tika pieņemts lēmums izdarīt grozījumus 2005. gada 20. aprīļa lēmumā par teritorijas plānojuma grozījumu izstrādi un izstrādāt jaunu teritorijas plānojumu. Līdz ar to, esošais vides pārskata projekts ir izstrādāts jaunā Olaines pagasta teritorijas plānojuma 1. redakcijai (2007. - 2019. gadam).

Vides pārskatu Olaines pagasta teritorijas plānojuma 1. redakcijai sagatavoja vides konsultāciju uzņēmuma *SIA Estonian, Latvian & Lithuanian Environment* eksperti un tas ir izstrādāts saskaņā ar likumu "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" un MK noteikumiem Nr. 157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums", kā arī ņemot vērā konsultāciju ar Vides pārraudzības valsts biroju.

Vides pārskata sabiedriskā apspriešana tika organizēta vienlaicīgi ar teritorijas plānojuma pirmās redakcijas sabiedrisko apspriešanu un tā tika izsludināta no 2007. gada 13. februāra līdz 28. martam. Vides pārskata projekta sabiedriskās apspriešanas sanāksme notika 2007. gada 27. februārī plkst. 16.00 Olaines pagasta padomē Meža ielā 2, Jaunolainē, 2. stāva zālē.

1 PLĀNOŠANAS DOKUMENTA GROZĪJUMU MĒRĶI UN KOPSAVILKUMS, SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

1.1 Olaines pagasta teritorijas plānojuma mērķi un kopsavilkums

2000. gadā tika pieņemta Olaines pagasta attīstības programma, bet 2006. gadā tika aizsākts darbs pie pagasta attīstības programmas aktualizācijas un papildināšanas. Grozījumi bija nepieciešami arī Olaines pagasta teritorijas plānojumam (apstiprināts 2003. gada 17. decembrī). Saskaņā ar Olaines pagasta padomes 2005. gada 20. aprīļa sēdes lēmumu Nr. 5, tika uzsākta Olaines pagasta teritorijas plānojuma grozījumu sagatavošana un to izstrādes 1. posmā tika saņemti 90 personu iesniegumi, kā arī mainījās dažādi likumdošanas akti. Līdz ar to, 2006. gada 5. jūlija pagasta padomes sēdē tika pieņemts lēmums izdarīt grozījumus 2005. gada 20. aprīļa lēmumā un izstrādāt jaunu plānojumu.

Teritorijas plānojums nosaka Olaines pagasta pašvaldības teritorijas izmantošanas telpiskās attīstības mērķus, virzienus un intereses turpmākajiem 12 gadiem (2007. - 2019. gadam). Plānojumā ir noteikta pagasta teritorijas pašreizējā un plānotā (atļautā) izmantošana, kā arī detalizētas augstāka līmeņa teritorijas plānojumos noteiktās prasības, teritorijas un objekti.

Olaines pagasta teritorijas plānojums ir izstrādāts saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 883 "Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi" (2004. gada 19. novembris).

Teritorijas plānojums sastāv no:

- Paskaidrojuma raksta;
- Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem;
- Grafiskās daļas;
- Pārskata par teritorijas plānojuma izstrādi.

Paskaidrojuma rakstā ietilpst teritorijas pašreizējās izmantošanas un teritorijas attīstības priekšnoteikumi; teritorijas attīstības mērķi un virzieni, kā arī plānojuma risinājumu apraksts un pamatojums u.c. informācija. Plānojuma paskaidrojuma raksta sadaļu beigās doti Rīgas reģiona un rajona plānojuma nosacījumi un intereses, kā arī "Teritorijas izmantošanas risinājumi un pamatojums".

Teritorijas izmantošanas noteikumos ir iekļautas prasības teritorijas izmantošanai, tai skaitā, informācija par atļauto un aizliegto teritorijas izmantošanu; zemes vienību sadalīšanas, apvienošanas un robežu pārkārtošanas noteikumi; prasības apbūves intensitātei un blīvumam; prasības apdzīvojamā struktūras attīstībai, inženierkomunikāciju būvniecībai un ekspluatācijai; prasības ēku un būvju rekonstrukcijai, dabas teritoriju izmantošanai; noteiktas aizsargjoslas utt.

Teritorijas plānojuma kartes ir sagatavotas digitāli uz Valsts aģentūras "Latvijas ģeotelpiskās informācijas aģentūra" Lielmēroga kartēšanas departamenta rīcībā esošās Olaines pagasta teritorijas topogrāfiskās kartes pamatnes.

Olaines pagasta teritorijas plānojuma galvenie uzdevumi ir šādi:

1. Īstenot saskaņotu attīstības projektu un rīcības plānu realizāciju pagasta teritorijā, nodrošinot teritorijas ilgtspējīgu attīstību, dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu.

2. Sniegt investoriem informāciju par pagasta attīstību un investīciju projektu realizācijas kārtību.
3. Izvērtēt pagasta padomes realizēto ikdienas, attīstības un būvniecības politiku.
4. Pamatot pagasta interešu pārstāvēniecību Rīgas rajona, Rīgas reģiona, nozaru un nacionālajos plānojumos un programmās.
5. Iekļauties kopīgos projektos sadarbībā ar kaimiņu pašvaldībām.
6. Izvērtēt iesniegtos būvniecības priekšlikumus atbilstoši pagasta attīstības mērķiem.

Vides pārskata 1. pielikumā apkopoti Olaines pagasta teritorijas izmantošanas risinājumi un to pamatojums.

1.2 Olaines pagasta teritorijas plānojuma saistība ar citiem plānošanas dokumentiem

Teritorijas plānojuma izstrādes procesā tika ņemti vērā esošie un perspektīvie starptautiskie projekti, nacionālie attīstības projekti un nozaru programmas Latvijā, kā arī projekti Rīgas reģionā un Rīgas rajonā un kaimiņu pašvaldībās:

- Rīgas attīstības plāns 2006. - 2018. gadiem;
- Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025. gadam.;
- Rīgas teritorijas plānojums 2006.- 2012.gadiem.;
- Rīgas rajona plānojums līdz 2003. gadam ar grozījumiem, 2001. gads;
- Rīgas rajona tūrisma piedāvājuma tirgus izpēte un priekšlikumi tā aktivizēšanai, 1998. gads;
- Rīgas rajona tūrisma attīstības stratēģija, mārketinga plāns;
- Rīgas rajona transporta stratēģija;
- Rīgas plānošanas reģiona telpiskais (teritorijas) plānojums 2005.-2025. gadiem;
- Rīgas reģiona attīstības programma 2005. - 2011. gadiem;
- Daugavas baseina apsaimniekošanas plāns, Daugavas projekts un VARAM. 2002.;
- VIA BALTICA telpiskās attīstības zona, 2000. gads;
- Kaimiņu pašvaldību teritorijas plānojumi un attīstības programmas u.c.

2 VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA UN IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS, SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA UN REZULTĀTI

Stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējums (SIVN) nepieciešams saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 27. jūnija direktīvu 2001/42/EC „Par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu.” Savukārt, stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību un vides pārskata izstrādāšanas kārtību Latvijā nosaka:

- 1) Likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (14.10.1998.);
- 2) Ministru kabineta noteikumi Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums.” (23.03.2004).

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma mērķis ir izvērtēt iespējamo plānošanas dokumenta realizācijas radīto ietekmi uz vidi. Vides pārskata apspriešanā un lēmumu pieņemšanā tiek iesaistīta sabiedrība, tā izstrādes gaitā tiek sagatavoti priekšlikumi, lai novērstu vai samazinātu iespējamo negatīvo ietekmi. SIVN veic plānošanas dokumenta sagatavošanas laikā un rezultāti tie apkopoto vides pārskatā.

SIVN Olaines pagasta teritorijas plānojumam tiek veikts, pamatojoties uz 13.12.2005. Vides pārraudzības valsts biroja lēmumu Nr. 192-p "Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu". Sākotnēji SIVN procedūru bija plānots veikt Olaines pagasta teritorijas plānojuma grozījumiem, taču vēlāk tika pieņemts pagasta padomes lēmums teritorijas plānojumu pilnībā pārstrādāt un tāpēc SIVN tiek piemērots jaunajam teritorijas plānojumam.

Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr. 157, vides pārskata izstrādātājs konsultējas ar Vides pārraudzības valsts biroju par institūcijām un organizācijām, kurām nosūtīt vides pārskata projektu, lai saņemtu komentārus un priekšlikumus vides pārskata izstrādei. Konsultācijas notika 2006. februārī un tika saņemta vēstule, kurā tika norādītas institūcijas, kurām jāizsūta izskatīšanai vides pārskata projekts.

Pēc vides pārskata projekta sagatavošanas, tas kopā ar teritorijas plānojumu tika izsūtīts šādām institūcijām, kā to noteica Vides pārraudzības valsts birojs:

- 1) Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālajai vides pārvaldei,
- 2) Valsts aģentūras "Sabiedrības veselības aģentūra" reģionālajai pārvaldei;
- 3) Plānošanas reģiona attīstības padomei;
- 4) Lauku atbalsta dienesta reģionālajai lauksaimniecības pārvaldei;
- 5) Valsts meža dienesta reģionālajai struktūrvienībai;
- 6) Dabas aizsardzības pārvaldei;
- 7) Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras Upju baseinu pārvaldei.

Vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana tika organizēta vienlaicīgi ar teritorijas plānojuma pirmās redakcijas sabiedrisko apspriešanu un tā tika izsludināta no 2007. gada 13.februāra līdz 28.martam. Vides pārskata projekta sabiedriskās apspriešanas sanāksme notika 2007. gada 27.februārī plkst. 16.00 Olaines pagasta padomes Meža ielā 2, Jaunolainē, 2.stāva zālē.

Tika saņemti atzinumi no sekojošām institūcijām:

1. Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes;
2. Valsts aģentūras "Sabiedrības veselības aģentūra" Rīgas filiāles;
3. Rīgas plānošanas reģiona Attīstības padomes;
4. Lauku atbalsta dienesta reģionālās lauksaimniecības pārvaldes;
5. Valsts meža dienesta Rīgas – Ogres virsmežniecības;
6. Dabas aizsardzības pārvaldes;
7. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras.

Institūciju sniegto komentāru un atbilžu apkopojums pievienots 3. pielikumā.

3 SITUĀCIJAS ANALĪZE

3.1 Esošā vides stāvokļa apraksts

3.1.1 Klimats

Pēc klimatiskās rajonēšanas Olaines pagasta teritorija atrodas Piejūras zemienes un Zemgales līdzenuma klimatiskajā rajonā. Pagasta klimats ir samērā sauss un silts. Bez sala periods ir 150-160 dienas. Nokrišņu daudzums ir 600-700 mm gadā. Teritorijai ir raksturīgas vietējo miglu zonas un bieži atkušņi ziemas periodā. Sniega sega ir plāna un nepastāvīga. Gada vidējā temperatūra ir +8⁰ C, janvāra temperatūra sasniedz -4⁰ C, jūlijā +17⁰ C. Pagasta izvietojums ziemeļu-dienvidu virzienā veido atsevišķas mikroklimatiskās zonas. Zināmu iespaidu atstāj purvu un pārmitro mežu teritorijas. Tas pats attiecas uz salnu raksturu, tās visvēlāk novērotas jūnija pirmajā dekādē, bet rudens agrās salnas - septembra pirmajā dekādē.

3.1.2 Ģeoloģiskā uzbūve un reljefs

Pēc ģeomorfoloģiskās rajonēšanas Olaines pagasta teritorija ietilpst Rīgas smiltāju līdzenumā, bet pēc dabas apvidus Tīreļu līdzenumā, kas ir Viduslatvijas zemienes ziemeļrietumu mala.

Kristāliskā pamatklintāja virsma atrodas no 1250 līdz 1280 m dziļumā. Pagasta teritorijā veikti vairāki urbumi Kembrija slāņos, no kuriem daži tika izmantoti bīstamo atkritumu iesūkņēšanai, bet daži pildīja monitoringa funkcijas. Nozīmīgākās nogulumiežu slāņkopas, kas klāj kristālisko pamatklintāju, ir Devona noguluma ieži, kas pagasta teritorijā veido pirmskvartāra virsmu. Pirmskvartāra nogulumu virsma pagasta ziemeļaustrumu daļā ieguļ 6 – 10 m dziļumā, bet pagasta dienvidrietumu daļā 15 – 20 m zem mūsdienu jūras līmeņa. Pamatiežu pirmskvartāra nogulumus pagasta teritorijas ziemeļaustrumos veido Salaspils svītas ieži (dolomīti, domerīti), atsevišķos gadījumos ģipšu starpslāņi, sastopami arī Pļaviņu svītas ieži - brūnganpelēkie – zaļganpelēkie dolomīti, domerīti un māli. Kopējais Pļaviņu un Salaspils svītas nogulumu biezums ir 40 – 60 m.

Daugavas svītu pārsedz Katlešu svīta, kas veido pirmskvartāra nogulumus pagasta ziemeļrietumu daļā, bet centrālajā un dienvidu daļā, virs Katlešu svītas, ieguļ Ogres svīta – smalkgraudaini smilšakmeņi, aleirītiski māli, māli, domerīti, to biezums svārstās ap 30 m.

Kvartāra nogulumi veidojušies Litorīnas jūras laikā. Tos pārsvarā veido smalka un dažāda raupjuma smilts, nogulumu biezums ir 5 – 8 m. Zem tiem ieguļ limnoglaciālie nogulumi – sarkanbrūns smilšmāls vai mālsmilts ar smilts, grants ieslēgumiem. Daļu pagasta teritorijā esošo Litorīnas nogulumu nosedz purva nogulumi. Pārsvarā sastopami augstā tipa purvi, kas veido līdz 8 m biezu sfagnu, spilvju – sfagnu un priežu – sfagnu kūdras.

Upju (aluviālie) nogulumi sastopami gar Misas upi, tās pieteku gultnēs un palienēs. Nogulumu biezums reti pārsniedz 1,0 m. Ezeru nogulumi pagasta teritorijā ir veidojušies pārpurvos lāmu tipa ezeros, kur zem kūdras atrasts sapropelis, kā arī saldūdens kaļķiezis.

Zemkvartāra virsma Olaines pagasta teritorijā ir muldveidīgi ieliekta, pazeminoties centra virzienā, ir sastopami atsevišķi pacēlumi ar 10 m amplitūdu. Apvidus teritorija ir plakana un tikai vietām viļņota, paceļoties līdz 5,0 m v. j. l. Senās piekrastes kāpu paliekas un purvu kupoli atsevišķās vietās var sasniegt 25 m relatīvo augstumu.

Olaines pagasts atrodas Piejūras zemienu augšņu rajonā. Raksturīgas ir tipiskas podzolaugsnes, podzolētās glejaugsnes, kā arī tipiskās glejaugsnes, ļoti lielās platībās ir purva augsnes. Pagastā lielas platības ir meliorētas gan ar slēgto drenāžu, gan atklātiem grāvjiem. Gar Misas upi ir izbūvēts Namiķu polderis – 76,0 ha platībā.

3.1.3 Zemes lietojums

Ievērojamu Olaines pagasta teritorijas daļu aizņem meži – 17317,5 ha (60% teritorijas). Visu mežu apsaimniekošanu uzrauga Valsts meža dienesta Rīgas virsmežniecība, bet valsts mežu apsaimniekošanu veic Valsts akciju sabiedrība “Latvijas valsts meži”. Olaines pagasta teritorijā esošie Rīgas pilsētai piederošie Olaines pagasta meži veido mežu aizsargjoslu ap Rīgu, ko nosaka saskaņā ar Rīgas rajona plānojumu 08.02.2005. un MK noteikumiem Nr. 116 „Grozījums MK 2003. gada 4. februāra noteikumos Nr. 63 „Meža aizsargjoslu ap pilsētām noteikšanas metodika”.

1553,6 ha jeb 5,4% Olaines pagasta teritorijas aizņem purvi. Olaines pagastā atrodas daļa Cenas tīreļa un daļa Mēdema un Ēbeļmuižas purva, kas atrodas uz Rīgas pilsētas mežu zemēm. Kūdras ieguve tiek turpināta teritorijās, kuras bija sagatavotas intensīvai apsaimniekošanai pagājušā gadsimta otrajā pusē. Cenas tīreļa daļa ap Melnezeru un purva centrālā daļa ir NATURA 2000 teritorijas. Drenāža kūdras ieguves teritorijām tiek novadīta uz Neriņas un Dzilnas upītēm, notece pie Babītes ezera ieplūst poldera grāvī, tālāk - Babītes ezerā. Mēdema purva grāvju sistēma daļēji noplūst uz Daugavu pa Osvalda kanālu, daļa pa Apšu kalna kanālu uz Misas upi.

Olaines pagasta lauksaimniecībā izmantojamā zeme uz 2006. gada 1. janvāri aizņem 4575,1 ha (aptuveni 16% pagasta teritorijas), no tiem meliorēti 3206,5 ha. Zemes lietošanas veidi – aramzeme 3554,1 ha (78%), augļu dārzi 102,6 ha, pļavas 660,4 ha, ganības 258,0 ha.

Intensīvi tiek mēslotas SIA „MĀRUPE” piederošās lauksaimniecības zemes Ormaņu pļavas un nomātās zemes. Teritorijās, kuras ir meliorētas, jāievēro meliorācijas aizsargjoslas. Meliorācijas objektu aizsargjoslas noteikta pagasta teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos.

Pārējo pagasta teritoriju aizņem dažādas apbūves teritorijas (dzīvojamās, publiskās rūpnieciskās, tehnisko līnībūvju objektu u.c. apbūves).

3.1.4 Derīgie izrakteņi

Pagājušā gadsimta otrajā pusē tika veikta teritorijas ģeoloģiskā kartēšana, derīgo izrakteņu meklēšana un izpēte. Informācija par Olaines pagasta teritoriju liecina, ka:

- Pagasta teritorijā nav rūpnieciskas nozīmes kaļķakmeņu, dolomītu un ģipšakmens atradņu ekonomiski pamatotos ieguves dziļumos;
- Nozīmīgas ir smilts, mālu, kūdras, saldūdens, kaļķa un sapropeļa atradnes;
- Pagasta teritorijā ir pietiekami pazemes ūdens krājumi.

Olaines pagasta derīgos izrakteņus raksturojums dots 1. un 2. tabulā.

1. tabula

Olaines pagasta derīgie minerālie izrakteņi

Nr. p.k	Nosaukums	Derīgā izrakteņa nosaukums	Biezums m		Platība, ha	Krājumi milj. m ³			Izpētes gads
			Segkārtas vid., m	Derīgais slānis, m		A*	N**	P***	
1	Klīve	smilts	0,5	6,2	78,0	4,76			1982.
2	Olaine	smilts	1,2	6,4	279,2	17,87			1988.
3	Plakanciems I	smilts	0,2	5,9	11,3	0,66			1984.
4	Plakanciems II	smilts	0,5	5,9	22,6	1,1			1985.
5	Zirgu sils I	smilts	0,2	11,5	11,0	1,26			1978.
6	Zirgu sils II	smilts	0,4	11,5	16,9	1,95			1978.
7	Zirgu sils III	smilts	0,9	11,6	36,4	4,23			1980.
8	Zirgu sils IV	smilts	1,4	9,0	18,2	1,64			1978.
9	Zirgu sils V	smilts	0,9	15,8	2,0	0,31			1984.
10	Zirgu sils VI	smilts	-	3,7	1,9	-	73,2		2004.
11	Baloži	saldūdens kaļķis	1,0	0,7	8,7	-	62,13		1957.
12	Āpšukalns	saldūdens kaļķis	-	0,4	10,7	-	43,07		1957.
13	Dalbe	māls	7,4	7,8	120	-		9,0	1988.
14	Misa (daļa)	māls	-	8,1	87,0	-		7,0	1988.

*A – izpētītie derīgo izrakteņu krājumi;
**N – novērtētie derīgo izrakteņu krājumi
***P – prognozētie derīgo izrakteņu krājumi

Pagasta teritorijā apzinātas piecas kūdras atradnes vai to daļas (skat. 2. tabulu).

2. tabula

Kūdras atradnes

Nr. p.k	Atradnes nosaukums/kods atradņu datu bāzē	Atradnes platība, ha		Kūdras dziļums max/vid., m	Kūdras krājumi		Atradnes tips, izmantojums
		Sākuma robežas	Rūpnieciski izmantojamās		Tūkst. m ³	Izpētes pakāpe/tūkst.t	
1	Cenas tīrelis Mēdema, Ēbeļmuižas (daļa) (16699)	8634	5330	6,0/1,9	101270	15190 / A*+P***	augstais purvs, lauksaimniecība, enerģētika
2	Nosaukuma nav (16756)	12,0	5,1	1,5/1,2	61,0	12,4/P	zemais purvs, mēslojumam
3	Nosaukuma nav (16757)	32,0	8,1	3,9/1,9	154,0	32,5 / P	zemais purvs, mēslojumam
4	Rubeņu, Kalves tīrelis (daļa 16766)	83,0	34,7	1,6/1,2	416,0	92,4/P	zemais purvs, mēslojumam
5	Medņu (16767)	153,0	62,2	3,7/2,0	1244	143,9/P	augstais purvs, mēslojumam

Piezīmes:

*A – izpētie derīgo izrakteņu krājumi;

***P – prognozētie derīgo izrakteņu krājumi

Cenas tīrelī kūdru iegūst A/S „Olaines kūdra”, bet Medema purva daļā iegūvi veic A/S „Baloži”. Pārējās atradnes netiek izmantotas. To izpēte jāveic papildus, lai varētu sākt saimnieciskās aktivitātes.

Pagastā esošajā Stūnīšu ezerā aprēķinātie prognozētie sapropeļa krājumi – 320 tūkst. m³ (50 tūkst. t pie mitruma 60%). Sapropeļis ir labas kvalitātes un izmantojams gan augšnes mēslošanai, gan kā dziedniecības dūņas.

3.1.5 Virszemes ūdeņi (ūdensteces un ūdenstilpnes) un purvi

Pēc hidroloģiskā rajonēšanas Olaines pagasta ūdensteces pieder pie Rīgas smiltāju līdzenuma upēm, kuras raksturo:

- gada noteces apjoms 242 mm jeb 35% no nokrišņu daudzuma,
- gada iztvaikošanas apjoms 452 mm jeb 65% no nokrišņu daudzuma,
- upju tīkla blīvums 684 m/m² (salīdzinoši ar Latvijas teritorijai raksturīgo upju blīvumu, tas ieņem 4. vietu pārējo hidroloģisko rajonu vidū).

Pagasta teritorijā esošās ūdensteces galvenokārt pieder pie Lielupes upes baseina upēm – Mīsas un Iecavas, tikai neliela pagasta teritorijas daļa (Medumciema) virszemes ūdeņu notece pa Ostvalda kanālu nonāk Daugavas baseinā. (skat. 1. attēlu).

Lielākā pagasta upe ir Mīsa ar sateces baseinu 862 km², kura sākas Bauskas rajonā, Upmales paugurlīdzenumā. Tās garums ir 108 km, kritums - 42 m (vidēji 0,4 m/km), gada notece - 0,22 km³ un caurplūdums ir nevienmērīgs (gada vidējais 2,25 m³/s, maksimālais 12,7 m³/s, minimālais 95% - 0,37m³/s). Olaines pagasta teritorijā Mīsa uzņem pietekas, kuras visas ir regulētas: Olainīte, Medaine, Pupla, kā arī melioratīvo noteku sistēmas - Apšukalnu kanāls, Stībrāju grāvis. Pagājušā gadsimta otrā pusē (70. gados) tika izveidots Daugavas – Mīsas kanāls ar sūkņu staciju, lai nodrošinātu Olaines pilsētas ražotnes ar nepieciešamo tehnisko ūdeni un pastāvīgu ūdens plūsmu mazūdens periodā. Tā kā šīs ražotnes savus notekūdeņus novadīja Mīsas upē, kanāla izrakšanas rezultātā Olaines rūpniecisko notekūdeņu atšķaidījums samazināja piesārņojuma ietekmi Mīsā. Kanāla vidējais caurplūdums bija no 2,8 m³ – 3,5 m³/s. Pašreiz minētā sistēma nedarbojas.

Pagasta dienvidu un dienvidrietumu virszemes notece ir virzīta uz Lielupes lielāko pieteku - Iecavu. Šo noteci nodrošina Mellupīte, Ežupīte, Jāņupīte, Putnupe, kā arī melioratīvās notekas – Baložu kanāls ar meliorācijas grāvjiem un Slīpniekgrāvis.

Pagasta teritorijā atrodas purva ezeri – Melnais ezers, Vintapu ezers un Stūnīšu ezers, daļa ūdenstilpņu purvāju teritorijā veidojušies kā sekas cilvēka saimnieciskajām aktivitātēm. Jaunolaines ciematā atrodas Mežezers. Vairākās vietās pagastā, smilšu karjeru vietās, ir izveidojušās ūdenskrātuves – Līdumu karjers, ūdenskrātuve pie Sila kapiem un Jāņupē. Ūdenskrātuves ir bez pastāvīgas caurteces, tās intensīvi izmanto rekreācijas vajadzībām.

Pagasta teritorijai nav izteikta krituma, kas veicinātu pārpurvošanās procesus. Lielākais purvs, kura dienvidaustrumu daļa atrodas pagasta teritorijā, ir Cenas tīrelis. Šajā purva daļā, kuru atļauts izmantot kūdras ieguvei, ietilpst arī Natura 2000 teritorija ar vairāku sīku ezeru

1. attēls

grupu un lielāko ezeru – Melno ezeru. Pagasta austrumu daļā atrodas Mēdema purva daļa, kur notiek kūdras ieguve. Izstrādātajā teritorijā izveidotas dārzkopības kooperatīvās sabiedrības. Pie Jūrmalas – Salaspils apvedceļa atrodas Ēbeļmuižas purvs, kura teritorijas lielākā daļa atrodas Olaines pagastā. Purvs pieder Rīgas domei, un tajā pašreiz nenotiek ieguve.

3.1.6 Pazemes ūdeņi un to aizsargātība

Olaines pagasta teritorija ietilpst Baltijas artēziskajā baseinā, kas ir ūdeni saturošu un ūdeni vāji caurlaidīgu slāņkopu mija. Par robežu starp ūdeni saturošajiem slāņiem, kuri tiek izmantoti ūdensapgādei, tiek pieņemti sprostsļāņi – Narvas svītas slāņkopas. Aktīvā ūdens apmaiņas zona Olaines pagastā aptver kvartāra un pirmskvartāra ūdens horizontus līdz Narvas svītai un sastāda apmēram 310-330 m.

Kvartāra nogulumu - smilts, aleirītu un morēnas smilšmālu biezums pagastā ir no 5 līdz 10 m un pat 35 m. Šajā horizontā ūdens atdeve ir neliela. To izmanto individuālo ūdens patērētāju vajadzībām. Pagasta teritorijā šādu patērētāju varētu būt ievērojams skaits, sevišķi vasaras periodā dārzkopības teritorijās. Uzskaites dati par šajos urbumos iegūto ūdens apjomu un kvalitāti nav pieejami. Pazemes ūdens režīmu nosaka nokrišņu un virszemes ūdeņu infiltrācija. Kvartāra smilšmāli un māli atdala pirmskvartāra nogulumu ūdens horizontus. Atsevišķos Kvartāra slāņos nav sprostsļāņa un gruntsūdeņi ir saistīti ar artēziskajiem ūdeņiem.

Devona nogulumos izdalīts Katlešu un Ogres svītas ūdens horizonts. Pagastā maz izmantots Pļaviņu – Daugavas ūdens komplekss ar magnija - kalcija tipa ūdeņiem ar paaugstinātu mineralizāciju. To neizmanto centrālajam ūdens apgādei, pagastā ierīkoti 6 urbumi.

Lielāka nozīme ir Arukilas – Amatas ūdens horizontu kompleksam. Izmantotie un pašreiz neizmantotie ūdensapgādes urbumi raksturoti 3. tabulā.

3. tabula

Ūdensapgādes urbumu raksturojums

Nr. p.k.	Adrese	Urbuma dziļums m	Urbšanas gads	Ūdens horizonts	Statistiskais līmenis no zemes virsmas	Debets l/s	Urbuma esošais stāvoklis
1	Viesnīca - ēdnīca	110,8	1961.	D ₃ am	-1,2	4,6	Likvidēta
2	Stacija „Baloži”	80,0	1963.	D ₃ am	6,15	2,2	Darbojas
3	D/s „Celtnieks”	40,0	1991.	D ₃ dg	2,5	1,0	Izmanto
4	D/s „Pavasaris”	30,0	1987.	D ₃ dg	0,34	8,0	Izmanto
5	D/s „Jāņupe - 2”	35,0	2004.	D ₃ dg	0,2	1,0	Izmanto
6	D/s „Straume”	153,0	1990.	D ₃ gj	7,0	2,0	Izmanto
7	D/s „Liepas”	145,0	1988.	D ₃ gj	13,8	2,2	Darbojas
8	„Lībieši”	150,0	1987.	D ₃ gj	10,6	3,0	Darbojas
9	D/s „Gavaņa”	145,0	1991.	D ₃ gj	8,8	3,0	Izmanto
10	Z/S „Jauntīreļi”	170,0	1998.	D ₃ gj	13,0	7,0	Izmanto
11	Sakaru bāze „Rīti”	135,0	2001.	D ₃ gj	15,5	3,0	Izmanto
12	D/s „Stūnīši”	131,0	2002.	D ₃ gj	11,0	2,5	Darbojas
13	Z/s „Lielgailīši”	137,0	2003.	D ₃ gj	6,0	2,0	Darbojas
14	“Veldres”	130,0	1968.	D ₃ gj	0,06	5,8	?
15	Mehāniskās darb.	180,0	1971.	D ₃ gj	4,0	9,1	?
16	Ciem. „Gaismas”	135,0	1976.	D ₃ gj	15,9	7,2	Izmanto
17	Spec. objekts	175,0	1977.	D ₃ gj	7,6	10,6	?
18	„Jaunie Rožkalni”	160,0	1980.	D ₃ gj	9,0	5,0	Neizmanto?
19	Meh.darbnīca	175,0	1982.	D ₃ gj	8,5	2,0	Darbojas
20	Jaunolaine	172,0	1987.	D ₃ gj	11,35	5,0	Darbojas
21	SIA „Lukoil Baltija R”	150,0	1977.	D ₃ gj	12,4	12,5	Rezervē
22	SIA „Lukoil Baltija R”	150,0	1988.	D ₃ gj	15,9	6,0	Rezervē
23	Z/s „Jaunrožkalī”	160,0	1989.	D ₃ gj	11,2	4,1	Darbojas
24	k/d Nr. 43690	167	1988.	D ₃ gj	14,6	3,0	?
25	D/s „Tiltiņi”	150	1987.	D ₃ gj	5,4	2,0	Izmanto
26	Ap.v. „Franči?”	130	1987.	D ₃ gj	15,9	2,0	Darbojas
27	Rīga – Jelgava – 11km	125	1957.	D ₃ gj	5,8	10,6	Likvidēts

Nr. p.k.	Adrese	Urbuma dziļums m	Urbšanas gads	Ūdens horizonts	Statistiskais līmenis no zemes virsmas	Debets l/s	Urbuma esošais stāvoklis
28	„Alūpi”	135	1964.	D ₃ gj	0,6	6,2	?
29	„Bērzpils” apdz.v.	130	1969.	D ₃ gj	8,0	4,0	Darbojas
30	„Mežziņi”	140	1975.	D ₃ gj	11	6,6	Darbojas?
31	„Mežziņi”	140	1978.	D ₃ gj	12,3	6,0	Darbojas ?
32	D/s „Bitīte”	165	1983.	D ₃ gj	10,5	3,0	Darbojas
33	D/s „Jaunība”	147	1984.	D ₃ gj	4,5	3,0	Darbojas
34	D/s „Štars”	145	1983.	D ₃ gj	7,0	2,0	Darbojas
35	D/s „Mežsētas”	160	1985.	D ₃ gj	15,0	4,0	Darbojas
36	D/s „Ābeles”	148	1986.	D ₃ gj	5,7	4,0	Darbojas?
37	D/s „Bērziņi”	100,0	1985.	D ₃ gj	16,5	4,0	Darbojas
38	D/s „Sputņiks”	140	1987.	D ₃ gj	8,1	2,3	Darbojas
39	D/s „Vasara”	140	1988.	D ₃ gj	11,5	3,0	Darbojas
40	D/s „Vaivadi”	145	1988.	D ₃ gj	9,2	2,0	Darbojas
41	D/s „Dzelmes”	143	1988.	D ₃ gj	10,6	2,0	Darbojas
42	D/s „Jānupe”	145	1987.	D ₃ gj	10,8	3,5	Darbojas
43	D/s „Vīksnas”	150	1987.	D ₃ gj	3,05	3,0	Darbojas
44	D/s „Vilnis”	145	1988.	D ₃ gj	16,3	2,1	Darbojas
45	D/s „Puriņi”	145	1988.	D ₃ gj	11,7	3,0	Darbojas
46	D/s „Lejas”	145	1989.	D ₃ gj	5,6	2,0	Darbojas
47	D/s „Ceriņi”	143	1989.	D ₃ gj	12,3	2,0	Darbojas
48	D/s „Ozollejas”	150	1990.	D ₃ gj	13,5	2,0	Darbojas
49	D/s „Portoviks”	145	1990.	D ₃ gj	8,25	2,5	?
50	D/s „Zīles”	160	1991.	D ₃ gj	11,5	4,0	Tamponēta
51	D/s „Stars”	145	1991.	D ₃ gj	8	4,0	Darbojas
52	Ciem. „Jaunolaine”	175	1993.	D ₃ gj	13,0	8,0	Darbojas
53	SIA „Olaines Kūdra”	120	1967.	D ₃ gj	12,8	4,0	Darbojas
54	C, „Jaunolaine”	140	1966.	D ₃ gj	5,5	0,5	Tamponēta
55	D/s „Ežupe”	150	1986.	D ₃ gj	5,45	5,8	Darbojas
56	D/s „VEF - Baloži”	140	1989.	D ₃ gj	21,1	1,0	Darbojas ?
57	D/s „VEF - Baloži”	135	1989.	D ₃ gj	17,75	1,0	Rezerve

Nr. p.k.	Adrese	Urbuma dziļums m	Urbšanas gads	Ūdens horizonts	Statistiskais līmenis no zemes virsmas	Debets l/s	Urbuma esošais stāvoklis
58	D/s „Aurora”	140	1990.	D ₃ gj	15,4	2,0	Darbojas ?
59	D/s „Ieviņas”	150	1991.	D ₃ gj	18,45	4,6	Darbojas ?
60	D/s „Pavasaris”	150	1990.	D ₃ gj	14,5	4,0	Darbojas?
61	SIA „Lukoil Baltija R”	150	2004.	D ₃ gj	9,0	10,0	Darbojas?
62	„Jauntīreļi”	125	1956.	D ₃ gj+am	-2,5	6,0	Darbojas
63	„Tīreļi”	145	1963.	D ₃ gj+am	3,8	7,5	Neizmanto
64	Centr. „Olaime”	126,4	1960.	D ₃ gj+am	0,5	5,0	Darbojas?
65	Olaime spec.ob.	130	1957.	D ₃ gj+am	-3,08	4,0	Darbojas
66	SIA „Silars”	150	1964.	D ₃ gj+am	0,55	6,2	Darbojas
67	„Viesturi”	125	1965.	D ₃ gj+am	-0,85	2,4	Neizmanto
68	„Reķi”	125	1957.	D ₃ gj+am	-5,1	38,0	Darbojas
69	„Pēternieki”	180	1970.	D ₃ gj+am	0,1	5,0	Darbojas
70	„Birznieki”	110	1965.	D ₃ gj+am	7,0	1,0	Neizmanto?
71	St. „Baloži”	92	1960.	D ₃ gj+am	6,8	4,0	Tamponēta
72	St. Baloži	125	1957.	D ₃ gj+am	0,5	4,0	Tamponēts
73	„Lubauši”	124,9	1957.	D ₃ gj+am	-1,25	2,1	Darbojas
74	„Blijas”	100,7	1961.	D ₃ gj+am	-1,5	4,2	Darbojas
75	„Birzuļi”	100,0	1962.	D ₃ gj+am	-2,2	5,0	Tamponēto
76	„Veismaņi”	110,0	1964.	D ₃ gj+am	-1,3	8,5	Neizmanto?
77	DUS „Dinaz”	33	2000.	D ₃ og	2,83	0,5	Neizmanto
78	SIS „Līdums”	100	1964.	D ₃ pl	5,5	?	Darbojas
79	Baložu st.	40	1982.	D ₃ pl+dg	8,5	2,5	Nedarbojas
80	D/s „Celtnieks”	45	1984.	D ₃ slp+dg	4,5	1,4	Darbojas
81	SIA „Lukoil Baltija R”	20	1978.	Q	2,99	2,9	Darbojas
82	SIA „Lukoil Baltija R”	16	1977.	Q	2,43	4,2	
83	„Senči”		1960.				
84	Dzīv. māja	Informācija nav pieejama					
85	D/s „Ziediņi”						
86	c. „Jaunolaine”						
87	c. „Jaunolaine”						

3.1.7 *Ainaviskais novērtējums*

Olaines pagasta teritorijā dominē mežu un purvu ainavas. Pagasts ietilpst Misas mežaines ainavu apvidū. Kopumā pagasta ainavu var raksturot kā līdzenuma zemju ainavu. Pagastā neatrodas valsts nozīmes aizsargājams ainavu apvidus. Estētiski vizuāli pievilcīgas ainavas pagastā nav izplatītas.

Olaines pagastam raksturīgas ir purvu ainavas, kuru dabiskās ekosistēmas ir degradētas un izmainītas kūdras ieguves rezultātā. Ievērojami purvu masīvi ir nosusināti, noraktajās purva daļās izveidojušās ūdenstilpes, un blīvs meliorācijas grāvju tīkls.

Ainavu degradācija novērojama arī atsevišķās vietās, kur notiek neapstrādāto pļavu un tīrumu aizaugšana ar krūmiem.

Būtiska pagasta ainavas sastāvdaļa ir urbanizētas ainavas – autoceļi, mazdārziņu rajoni u.c. Lielākā daļa dārziņu izveidotas bijušo kūdras iegulu laukos. Mazdārziņu apkārtnē bieži ir nekopta, un veidojas nelegālas atkritumu izgāztuves.

3.1.8 *Kultūrvēsturiskie objekti un teritorijas*

Olaines pagastā ir viens valsts nozīmes arhitektūras piemineklis – Olaines luterāņu baznīca, kas celta no 1749. līdz 1753. gadam, valsts aizsardzības Nr. 8489.

Valsts nozīmes vēstures piemineklis ir 1830. gadā uzstādītie Vidzemes, Kurzemes un Zemgales robežstabi ar ģerboņiem (valsts aizsardzības Nr.8542), kas atrodas pie Rīgas - Jelgavas automaģistrāles.

Vietējas nozīmes arhitektūras piemineklis ir Pēternieku katoļu baznīca, kas celta 20. gs. sākumā. Rīgas rajona attīstības plānā ierosināts iekļaut vietējās nozīmes arhitektūras pieminekļu sarakstā arī dzīvojamo ēku Olaines pagasta Pēterniekos – bijušo Olaines pagastnamu.

Ormaņu pļavu tuvumā atrodas 1. Pasaules karā kritušo apbedījumi. Pagastā ir trīs 2. Pasaules karā kritušo Brāļu kapi: Rīgas – Jelgavas šosejas 12. km, pie Smiltniekiem un pie Bērzpils kapiem.

Kā savdabīgu vēstures liecību var minēt arī vēsturisko apbūvi trijās pagasta vietās - mazsaimniecību apbūves teritorija no 30. gadiem “Uzvaras līdums” un tipveida dzīvojamo māju apbūve Jaunolaines centrā un Bērzpilī.

3.1.9 *Īpaši aizsargājamas teritorijas un dabas pieminekļi*

Olaines pagastā atrodas viens valsts nozīmes dabas liegums “Melnā ezera purvs”, kas ir arī Eiropas nozīmes aizsargājama dabas teritorija jeb NATURA 2000 vieta.

Dabas liegums “Melnā ezera purvs” atrodas valsts aizsardzībā kopš 2004. gada, platība – 341 ha. Liegums izveidots, lai aizsargātu nenorakto augstā purva daļu ar ezeriņiem un lāmām

(Eiropā aizsargājams biotops). Apkārt nenoraktajai daļai izvietoti applūduši kūdras karjeri un kūdras izstrādes lauki.

Liegumā konstatēta ļoti liela putnu sugu daudzveidība. Liegumā pastāvīgi uzturas 8 Eiropā aizsargājamas putnu sugas, bet migrāciju vai klejošanas laikā liegumu izmanto 6 Eiropā aizsargājamas (direktīvas 79/409/EEC 1. pielikums) putnu sugas. Konstatētās 14 aizsargājamās sugas ir ļoti augsts putnu daudzveidības rādītājs tik nelielai teritorijai.

Nozīmīgākās sugas ir purva tilbīte (*Tringa glareola*), ūpis (*Bubo bubo*), ormanītis (*Porzana porzana*) un gugatnis (*Philomachus pugnax*). “Melnā ezera purvs” ir viena no retajām ziemeļu gulbja (*Cygnus cygnus*) ligzdošanas vietām valsts vidienē. Rudens migrāciju laikā purvā atpūšas sējas zosis (*Anser fabalis*) un baltpieres zosis (*A. albifrons*).

Dabas lieguma teritoriju būtiski ietekmējusi kūdras ieguve - visapkārt teritorijai atrodas kūdras frēzlauki dažādās izstrādes stadijās, tomēr nenoraktā purva daļa vēl diezgan klaja un mitra.

Pa pagasta robežu ar Mārupes pagastu, neskarot Olaines pagasta teritoriju, noteiktas dabas lieguma “Cenas tīrelis” robežas.

Olaines pagasta teritorijā nav aizsargājamu dabas pieminekļu.

3.1.10 Zaļās teritorijas

Ievērojamu Olaines pagasta teritorijas daļu aizņem meži – 17317,5 ha (60% teritorijas). Visu mežu apsaimniekošanu uzrauga Valsts meža dienesta Rīgas virsmežniecība, bet valsts mežu apsaimniekošanu veic Valsts akciju sabiedrība “Latvijas valsts meži”. Olaines pagasta teritorijā esošie Rīgas pilsētai piederošie Olaines pagasta meži veido mežu aizsargjoslu ap Rīgu, ko nosaka saskaņā ar Rīgas rajona plānojumu 08.02.2005. un MK noteikumiem Nr. 116 „Grozījums MK 2003. gada 4. februāra noteikumos Nr. 63 „Meža aizsargjoslu ap pilsētām noteikšanas metodika.” Minētie noteikumi nosaka, ka, lai samazinātu pilsētas negatīvo ietekmi uz vidi, mežu aizsargjoslā ir aizliegta kailcirte, izņemot koku ciršanu galvenajā cirtē pēc Valsts meža dienesta sanitārā atzinuma saņemšanas.

Lielākā daļa Olaines pagasta mežu ir nosusinātie meži, tajos dominē kūdreņi un āreņi. Trešo daļu no mežu platībām aizņem sausieņu meži – galvenokārt damaksnis un lāns. Aptuveni 60% no visiem mežiem valdošā koku suga ir priede, samērā bieži sastopami arī bērzi un egles, retāk - melnalkšņi.

Olaines pagasta teritorijā ir izdalīti 416,7 ha dabiskie meža biotopi jeb mežaudžu atslēgas biotopi, kur atrodamas reti sastopamas sugas un īpaši aizsargājamas sugas. Inventarizācija veikta, izmantojot Latvijā pielietojamo mežaudžu atslēgas biotopu inventarizācijas metodiku (Ek T., Suško U., Auziņš R. 2002.: Mežaudžu atslēgas biotopu inventarizācija. Metodika. Valsts meža dienests, Rīga, Latvija.).

Vairākām teritorijām noteikts mežparka statuss:

- mežiem uz zemes gabaliem ap Mežezeru, kas atrodas netālu no Jaunolaines ciemata,
- mežiem uz zemes gabala, kas atrodas Jāņupes teritorijā bijušā karjera vietā,
- īpašumā “Noras” meža nogabalā Jaunolaines ciemā,

- slēgto kapsētu teritorijām 25 gadus pēc pēdējā apbedījuma.

1553,6 ha jeb 5,4 % Olaines pagasta teritorijas aizņem purvi. Olaines pagastā atrodas daļa Cenas tīreļa un daļa Mēdemu un Ēbeļmuižas purva.

Rūpnieciskā kūdras ieguve notiek otrajā lielākajā pagasta purvā – Mēdemu purva dienvidu daļā. Trešais lielākais pagasta purvs - Ēbeļmuižas purvs ir nosusināts. Rīgas dome, kurai pieder purvs, ir ierosinājusi purva izpēti, lai varētu izvērtēt iespējamo kūdras iegūšanu. Pārējo pagasta augsto purvu platība nepārsniedz 100 ha, to kūdras resursiem nav rūpnieciskas nozīmes.

Olaines pagasta lauksaimniecībā izmantojamā zeme uz 2006. gada 1. janvāri aizņem 4575,1 ha (aptuveni 16% pagasta teritorijas), no tiem meliorēti 3206,5 ha. Zemes lietošanas veidi – aramzeme 3554,1 ha (78%), augļu dārzi 102,6 ha, pļavas 660,4 ha un ganības 258,0 ha.

Pa pagasta robežu ar Mārupes pagastu, neskarot Olaines pagasta teritoriju, noteiktas dabas lieguma “Cenas tīrelis” robežas.

Koplietošanas apstādījumu (parku, skvēru un zaļo joslu) teritorijas nozīmē zemesgabalus (vai to daļas), kas ietver dabas teritorijas, apstādījumus, parkus, dārzus, skvērus, ūdenstilpju un ūdensteču krastu joslas. Šādas teritorijas Olaines pagastā ir:

- Pēternieku parks,
- Jaunolaines ciema centra daļas apstādījumi un zaļās joslas – koridori,
- Stūnīšu ciema zaļais koridors ap ezeriem un apbūvi,
- daļēji - autoceļu, dzelzceļa, naftas bāzes aizsargjoslas,
- daļēji - virszemes ūdeņu aizsargjoslas,
- teritorija ap Mežezeru,

teritorija ap ezeru bijušā karjera vietā Jāņupē.

3.2 Esošā vides kvalitāte

3.2.1 Gaisa kvalitāte

Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras sagatavotajā gaisa kvalitātes novērtējumā Olaines pagastam ir sniegta informācija par divām gaisu piesārņojošām vielām – slāpekļa dioksīdu (NO₂) un sēra dioksīdu (SO₂). Novērtējums veikts, pamatojoties uz DOAS stacijas, kas atrodas Olainē, Skolas ielā 1, veiktajiem mērījumu datiem un gaisa piesārņojuma līmeņa modelēšanas rezultātiem. Saskaņā ar novērojumu datiem slāpekļa dioksīda gada vidējā koncentrācija Olaines pagastā 2004. gadā bija 21 µg/m³, bet sēra dioksīda – 10 µg/m³. Ne novērojumu stacijā iegūtās koncentrācijas, ne modelēšanas rezultātā aprēķinātās koncentrācijas Olaines pagastā nepārsniedz gaisa kvalitātes robežlielumus minētajām vielām.

Gaisa kvalitātes novērtējums Olaines pagastā ietver arī informāciju par sēra dioksīda un slāpekļa dioksīda emisiju apjomiem un emisijas avotu skaitu. Slāpekļa dioksīda emisijas avotu skaits 2003. – 2004. gadā ir palielinājies salīdzinot ar 1997. gadu, kā arī pieaudzis kopējais emisiju apjoms (salīdzinot ar 1997. gadu par aptuveni 26%). Salīdzinot šo informāciju ar Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras datu bāzē sniegto informāciju par 2005. gada valsts statistikas pārskatu “Nr.2 – GAISS”, jāsecina, ka emisijas

avotu skaits nav būtiski mainījies (skat. 4. tabulu), bet kopējais emisiju apjoms pat nedaudz samazinājies.

Sēra dioksīda emisijas avotu skaits laika posmā no 1997. līdz 2004. gadam praktiski nav mainījies (2005. gadā avotu skaits samazinājies par 1), tomēr sākot ar 2000. gadu vērojams būtisks sēra dioksīda izmešu apjoma samazinājums (2004. gadā par 93,5% mazāks salīdzinot ar 1997. gadu).

Saskaņā ar Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras datu bāzi 2005. gada valsts statistikas pārskatu "Nr.2 – GAISS" ir iesniegušas septiņas komercsabiedrības, kas darbojas Olaines pagastā. Raksturīgāko piesārņojošo vielu emisiju apkopojums sniegts 4. tabulā.

4. tabula

Emisiju apjoms un emisijas avotu skaits Olaines pagastā

Gads	CO emisijas, t/a	Avotu skaits	NO _x emisijas, t/a	Avotu skaits	Izkliedēto cieto daļiņu emisijas, t/a	Avotu skaits	SO ₂ emisijas, t/a	Avotu skaits
1997	27,522	4	10,953	4	14,403	3	18,855	3
2001	61,903	5	11,272	5	2,395	5	13,550	3
2005	89,944	6	13,323	6	27,760	7	1,21	2

Pagasta teritorijā darbojas 2 uzņēmumi, kas bez iepriekš uzskaitītajām vielām emitē vēl dažādas piesārņojošas vielas. Būtiskākie šo emisiju apjomi (vairāk kā 1 t/a) 2005. gadā bija:

- 2,202 t/a propāna,
- 1,015 t/a izobutāna,
- 5,792 t/a benzīna,
- 2,702 t/a etanola (etilspirta),
- 2,791 t/a butilacetāta.

No vielām, kas tiek emitētas salīdzinoši nelielos apjomos, bet kurām noteikti gaisa kvalitātes normatīvi vai gaisa kvalitātes mērķlielumi, jāpiemin benzols (emisijas 0,203 t/a), toluols (emisijas 0,762 t/a) un formaldehīds (emisijas 0,029 t/a).

3.2.2 Trokšņi

2005. gadā veikts vides trokšņu novērtējums Olaines pagasta teritorijai gar Rīgas – Jelgavas šoseju un Rīgas – Jelgavas dzelzceļu¹. Trokšņa novērtēšana un ietekmes izvērtējums veikts atbilstoši Ministru kabineta 2004. gada 13. jūlija noteikumiem Nr. 597. "Vides trokšņa novērtēšanas kārtība". Sagatavotais vides trokšņa novērtējums ietver teritorijas zonējumu atbilstoši aprēķinātajām diennakts trokšņa rādītāja vērtībām. Diennakts rādītājs L_{dvn} ir trokšņa radītā kopējā diskomforta raksturojošs indikators. Šim rādītājam normatīvajos aktos nav noteikti robežlielumi. Līdz ar to aprēķinātajām diennakts trokšņa rādītāja vērtībām ir

¹ Trokšņa novērtēšana un kartēšana Olaines pagasta administratīvajai teritorijai gar Rīgas - Jelgavas šoseju un Rīgas - Jelgavas dzelzceļu, SIA Estonian, Latvian & Lithuanian Environment, 2005.

informatīvs raksturs. Savukārt, nakts trokšņa rādītājam (L_{nakts}) noteikti šādi trokšņa robežlielumi:

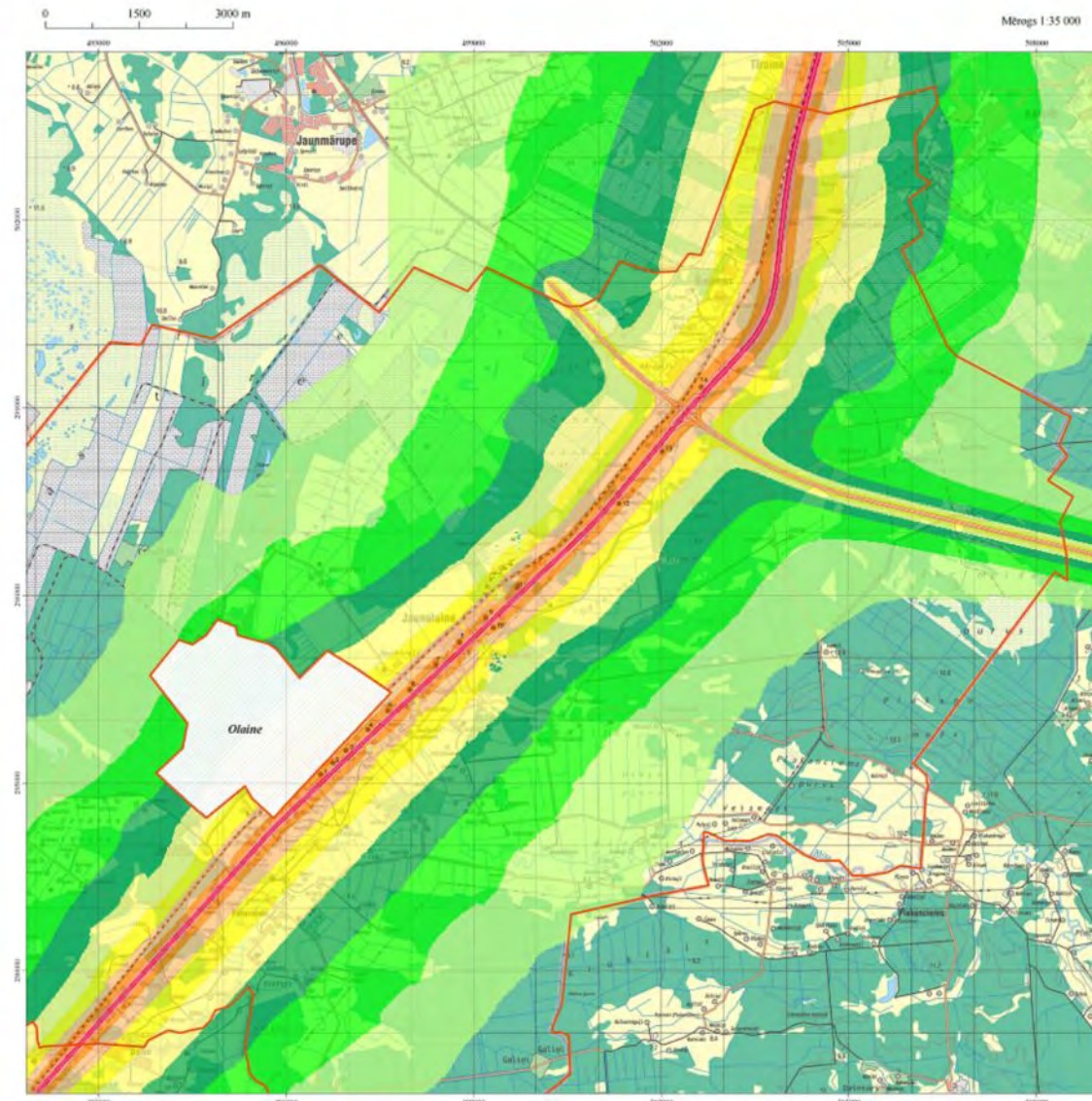
5. tabula

Trokšņa rādītāja L_{nakts} robežlielumi

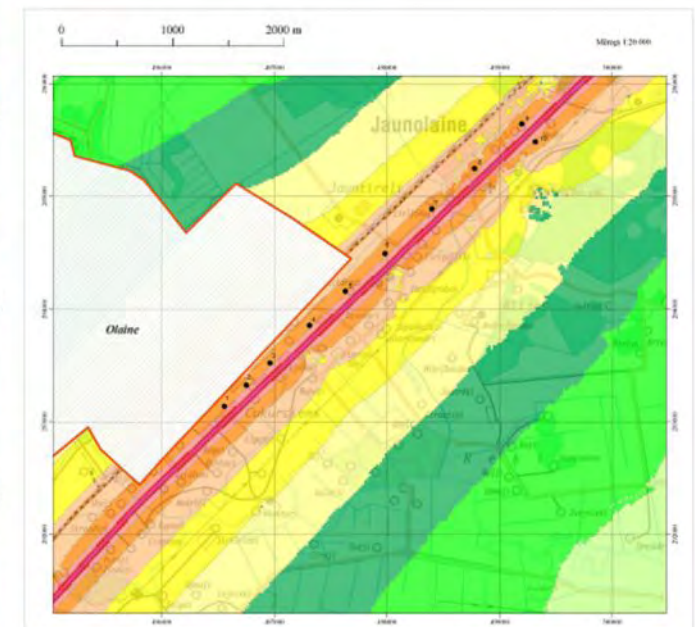
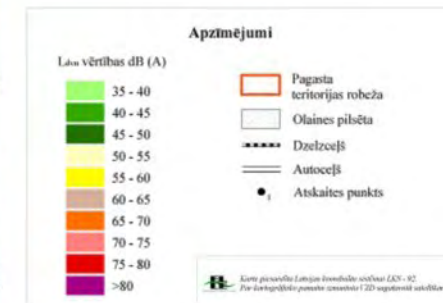
Nr. p.k.	Teritorijas lietošanas funkcija	Trokšņa robežlielumi
		L_{nakts} (dB(A))
1.	Mazstāvu dzīvojamo ēku, kūrortu, slimnīcu, bērnu iestāžu un sociālās aprūpes iestāžu teritorija	40
2.	Daudzstāvu daudzdzīvokļu dzīvojamo ēku teritorijas, kultūras, izglītības pārvaldes un zinātnes iestāžu teritorija	45
3.	Dažādu funkciju ēku (ar dzīvokļiem) teritorijas	45
4.	Viesnīcu, darījumu, tirdzniecības un pakalpojumu, sporta un sabiedrisko iestāžu teritorija	50

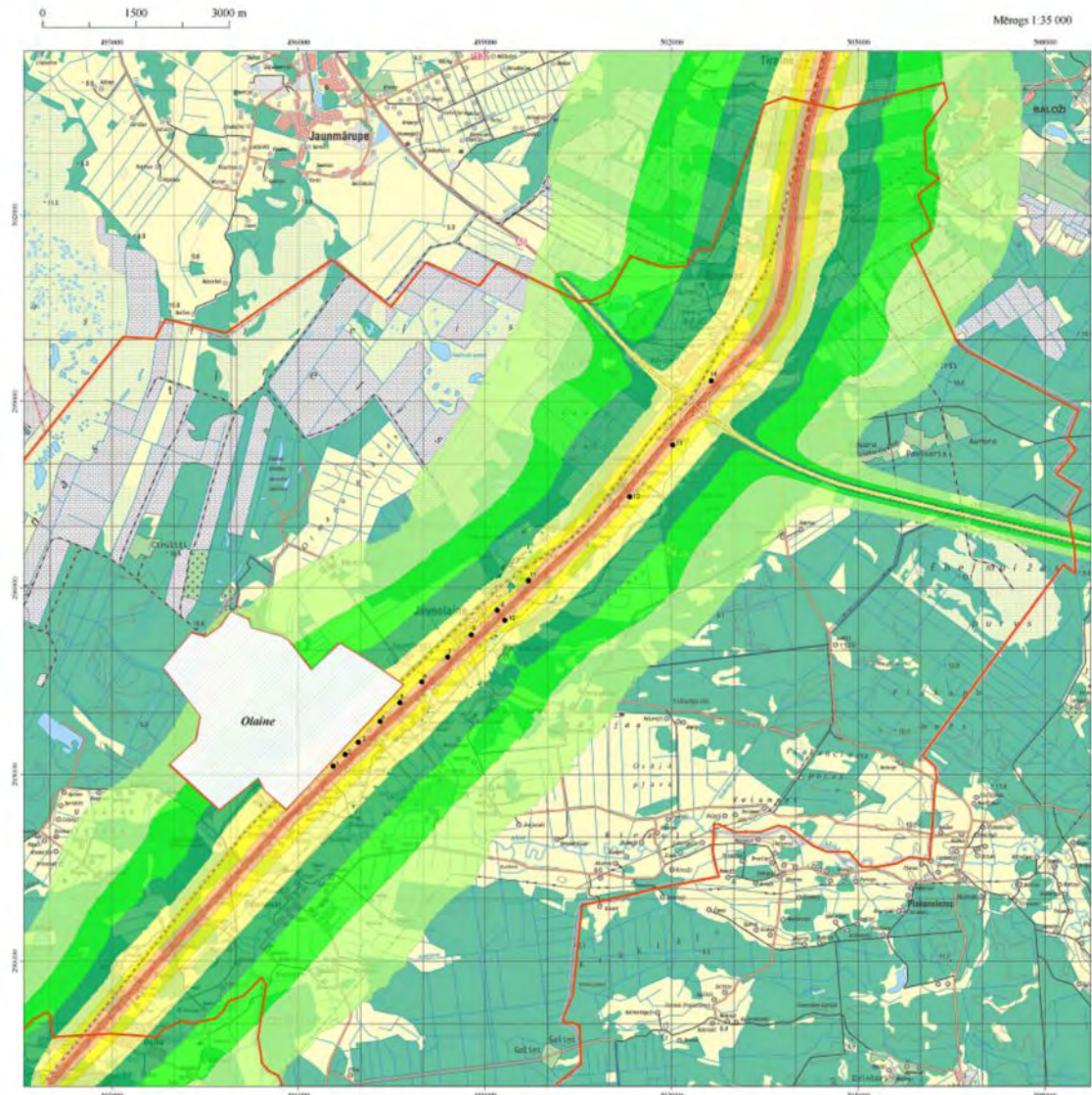
Jāatzīmē, ka saskaņā ar Ministru kabineta noteikumu Nr. 597 (13.07.2004) 2. pielikumu nakts trokšņa rādītāja L_{nakts} trokšņa robežlielumi neattiecas uz tām teritorijas daļām, kuras atrodas dzelzceļa zemes nodalījuma joslā vai dzelzceļa aizsargjoslā, ja noteicošais trokšņu emisijas avots ir vilcienu radītā kustība. Saskaņā ar Aizsargjoslu likuma (05.02.1997 ar grozījumiem 9.06.2003 un 21.02.2002) 13.panta (3) punkta 2) apakšpunktu “*pilsētās, ciemos un citās blīvi apdzīvotās vietās platumu aizsargjoslām gar dzelzceļiem nosaka teritoriālpilānojumos likumā noteiktajā kārtībā*”.

Trokšņa novērtēšanas rezultāti parādīti divos grafiskos attēlos. 2. attēls raksturo autotransporta un vilciena kustības radītās diennakts rādītāja (L_{dvn}) vērtības Olaines pagasta administratīvajā teritorijā, bet 3. attēls raksturo abu šo transportlīdzekļu satiksmes intensitātes radītās nakts rādītāja (L_{nakts}) vērtības.

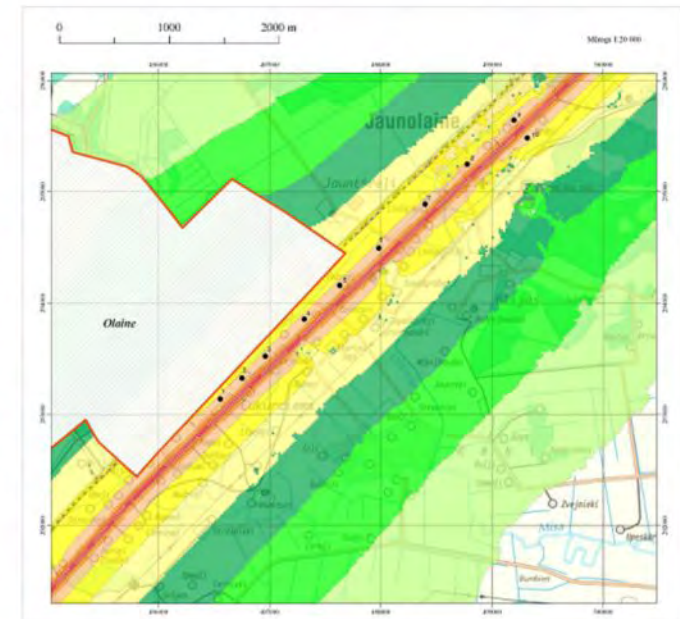

2. attēls. Autotransporta un vilcienu kustības radītā diennakts trokšņa rādītāja L_{dvn} vērtības Olaines pagasta teritorijā

3. attēls. Autotransporta un vilcienu kustības radītā nakts trokšņa rādītāja L_{nakts} vērtības Olaines pagasta teritorijā

Novērtējot trokšņa rādītāja L_{nakts} vērtības, tika konstatēts, ka ~ 1 – 1,5 km attālumā no autoceļa brauktuves un dzelzceļa līnijas ārējās malas Olaines pagasta teritorijas centrālajā daļā (posms Birznieki – Pēternieki) tiek pārsniegti normatīvajos aktos noteiktais trokšņa rādītāja L_{nakts} robežlielums mazstāvu dzīvojamā ēku, kūrortu, slimnīcu, bērnu iestāžu un sociālās aprūpes iestāžu teritorijām (40 dB(A)). Tiešā autoceļa tuvumā (< 50 m) aprēķinātās L_{nakts} vērtības pārsniedz 70 dB(A), bet jau aptuveni 300 līdz 350 m attālumā no autoceļa A8 brauktuves ārējām malām nakts trokšņa rādītāja vērtība ir zemāka nekā 55 dB(A) (skat. 3. attēlu). Tā kā nakts laikā vilcienu kustības radītā satiksmes intensitāte šajā posmā saskaņā ar aprēķiniem izmantoto informāciju ir neliela – 6 pasažieru vilcieni un 3 kravas vilcieni, tās radītā ietekme uz dzīvojamā apbūvi vērtējama kā maznozīmīga, un par būtiskāko trokšņa emisijas avotu naktī var uzskatīt autoceļu A8 (skat. 3. attēlu). Saskaņā ar kartēšanas rezultātiem iedzīvotāji, kuru mājokļi atrodas galveno satiksmes līniju tiešā tuvumā, ir pakļauti satiksmes kustības radītajam trokšņa diskomfortam (skat. 3. attēlu).

3.2.3 Virszemes ūdeņu kvalitāte un notekūdeņi

Virszemes ūdensteces un ūdenstilpnes, galvenokārt, pieder pie Lielupes upju apsaimniekošanas apgabala Misa (L 129) un Iecava (L 127), tikai Mēdemciema notece pieder pie Daugavas upju apsaimniekošanas apgabala (D 413).

Lielākā daļa mazo upīšu un melioratīvo noteku sākas Olaines pagastā un tā teritorijā ietek Misas upē vai Iecavas un Cenu pagastā ietek Iecavā. Vienīgi Misas upei, kura sākas Bauskas rajonā, ir raksturīgs ienestais jeb tranzītpiesārņojums un tāpēc piesārņojuma slodze vērtējama jau no tās ietekas. Lielākie punktveida piesārņojuma avoti ir apkopoti 6. tabulā (dati no Valsts statistikas pārskata “Nr.2 – Ūdens” 2003. un 2004. gada atskaitēm apkopoti 6. tabulā).

6. tabula

Lielākie punktveida piesārņojuma avoti

	Notekūdeņu daudzums, tūkstošos m^3/g	BSP ₅ , t/g	ĶSP, t/g	N kop., t/g	P kop., t/g
Stelpe	47,24	0,71	2,66	0,44	0,91
Vecumnieki	190,799	2,97	9,77	3,22	1,67
Olaines pag.	151,610	5,76	8,72	3,74	0,57
Olaines pils.	2269,90	30,19	129,49	51,21	4,53

Ilggadējie virszemes ūdeņu monitoringa dati liecina par Misas upes ūdeņu piesārņojumu, kas caurmērā atbilst vidējai, sliktai vai pēc atsevišķiem rādītājiem ļoti sliktai ekoloģiskās kvalitātes klasei. Misas upe leļpus Pulpas ietekai ir ar nozīmīgu punktveida piesārņojumu no A/S „Olainfarm” un Olaines pilsētas notekūdeņu attīrīšanas iekārtām. Atbilstoši MK noteikumiem Nr. 118 (12.03.2002., ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 15.10.2005.) 2002. gada Misas upes ūdeņi leļpus Bauskas – Rīgas autoceļa tiltam ir noteikti kā prioritārie karpveidīgo zivju ūdeņi. Prioritārie zivju ūdeņi ir saldūdeņi, kuros nepieciešams veikt ūdens aizsardzības vai ūdens kvalitātes uzlabošanas pasākumus, lai nodrošinātu zivju populācijai

labvēlīgus dzīves apstākļus. Šīm prasībām Misas upes ūdeņi neatbilst lejtecē. Saskaņā ar pieejamo informāciju par 2001. – 2004. gadu, ūdens kvalitāti leļpus Puplas ietekas raksturo šādi piesārņojuma parametri:

- BSP₅ 3,0 – 5,8 mg/l, kas atbilst vidējai ekoloģiskai kvalitātei,
- N kop. 4,03 – 8,09 mg/l, kas atbilst ļoti sliktai ekoloģiskai kvalitātei,
- P kop. 0,240 – 0,380 mg/l, kas atbilst ļoti sliktai ekoloģiskai kvalitātei.

Ekoloģiskās kvalitātes klases raksturotas 7. tabulā.

7. tabula

Ekoloģiskās kvalitātes klases

Kvalitātes klases numurs	Ekoloģiskā kvalitāte	O ₂ , mg/l	BSP ₅ , mg/l	P kop., mg/l	N kop., mg/l	Saprobītašes indekss
1	Augsta	>8	<1,5	<0,03	<0,8	≤1,7
2	Laba	6-8	1,5-2,5	0,03-0,05	0,8-1,2	1,7-≤2,0
3	Vidēja	3-6	2,5-5	0,05-0,08	1,2-1,5	2,0-≤2,3
4	Slikta	1-3	5-7	0,08-0,1	1,5-2,5	2,3-≤2,7
5	Ļoti slihta	<1	>7	>0,1	>2,5	>2,7

Olainītes ūdens kvalitātes raksturošanai izmantota informācija par tās ūdens kvalitāti pirms un pēc Jaunolaines ciemata, pie notekūdeņu attīrīšanu iekārtu izplūdes. Upes ūdens kvalitāte raksturota 8. tabulā.

8. tabula

Olainītes ūdens kvalitātes raksturojums (2006. gads)

Nosakāmais rādītājs	Pirms Jaunolaines ciemata	Pēc Jaunolaines ciemata NAI	Robežlielumi labai kvalitātei
Suspendētās vielas, mg/l	7,20	9,20	-
BSP ₅ , mg/l	6,98	3,20	1,5-2,5
ĶSP, mg/l	101	86	-
N kop, mg/l	2,65	2,57	0,8-1,2
P kop, mg/l	0,089	0,19	0,03-0,05
Nitrītu slāpekļis, mg/l	0,015	0,015	≤0,03
Nitrātu slāpekļis, mg/l	0,34	0,35	
Amonija slāpekļis, mg/l	0,67	0,65	≤0,78

Ūdens kvalitātes atbilstība vērtēta pēc pieejamās informācijas un analīzēm, ko veic notekūdeņu attīrīšanas iekārtu apsaimniekotāji Jaunolaines ciematā. Tā kā Olainīte nav prioritāro karpveidīgo vai lašveidīgo zivju ūdeņu sarakstā, tad šo robežlielumu vērtības pašreiz nav tieši piemērojamas minētajai ūdenstecei. Konkrētas prasības Olainītes ūdens kvalitātei varētu tik noteiktas, izstrādājot Lielupes upju baseina apsaimniekošanas plānu 2008. – 2009. gadā. Ņemot vērā, ka viss Olainītes baseins veidojas un uzņem piesārņojumu pagasta teritorijā, ievērojama ietekme ir lokālās kanalizācijas radītajai slodzei, kā arī lauksaimniecības noplūdēm.

Pagastā ir šādas apdzīvotas vietas ar centralizētu kanalizāciju:

- Jaunolaine: pakalpojumu izmanto ~ 3000 iedzīvotāji, individuālās mājas izmanto krājrezervuārus, kurus izved uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, daļai māju ir pastāvīgas izplūdes,
- Gaismas: pakalpojumu izmanto – 890 iedzīvotāji,
- Pēternieki: pakalpojumu izmanto 222 iedzīvotāji.

Problemātiska ir jaunā individuālā apbūve, kas veido visai blīvas apbūves teritorijas, kuras ar savām izplūdēm var ietekmēt piegulošo virszemes ūdensteču kvalitāti. Šī problēma aktuāla arī visās dārzkopību sabiedrību teritorijās, jo pašreiz daudzi īpašnieki veic ēku pārbūves, lai varētu tajās dzīvot pastāvīgi.

Pagasta bioloģiskās attīrīšanas iekārtas ir būvētas pagājušā gadsimta 80.-tajos gados. Jaunolaines NAI jauda ir 400 m^3 / diennaktī, pašreiz pakalpojumus izmanto ~ 3000 iedzīvotāji. Stūnīšu ciematā Gaismu apdzīvotajā vietā NAI jauda ir ~ 200 m^3 / diennaktī, pakalpojumus izmanto 890 iedzīvotāji. Pēternieku ciemata NAI jauda ir 50 m^3 / diennaktī, pakalpojumu izmanto 222 iedzīvotāji.

NAI nosēdumus un liekās aktīvās dūņas apstrādā agrāk izbūvētos dūņu laukos, bez drenāžas, uzkrājumi veidojas Stūnīšu ciemata NAI teritorijā. Jaunolaines ciematā notiek ūdenssaimniecības sakārtošana izmantojot ES Kohēzijas fonda līdzfinansējumu. Stūnīšu ciematā uzsākti projektēšanas darbi ūdenssaimniecības sakārtošanai, kā arī plānots piesaistīt līdzekļus no Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF).

Rūpniecības uzņēmumos pagasta teritorijā ūdens pārsvarā tiek izmantots saimnieciskām vajadzībām, ikdienas patēriņš ir robežās no $10 - 15 \text{ m}^3$ / diennaktī. Rūpnieciskām vajadzībām ūdens tiek izmantots katlu mājās. Pagasta teritorijā nav lauksaimniecības ražošanas vai pārstrādes uzņēmumu, kas sniegtu statistikas atskaiti "Nr. 2 – Ūdens". Perspektīvā rūpniecībai paredzētās teritorijās ūdens apgādei plānots izmantot savas ūdensgūtnes, kanalizācijai atsevišķām teritorijām paredzēta iespēja pieslēgties centralizācijai kanalizācijai (Stūnīšu ciematā un Olaines pilsētā).

3.2.4 Dzeramā ūdens kvalitāte

Olaines pagasta teritorijā ir 87 artēziskie urbumi. Nav pieejama informācija par visiem urbumiem un to tehnisko stāvokli.

Devona nogulumu Pļaviņu – Daugavas ūdens kompleksu izmanto sešos urbumos. Lielākā nozīme ir Arukilas – Amatas ūdens horizontu kompleksam, lielākā daļa urbumu ir uz D₃gj horizonta.

Ūdensapgādes centralizētas sistēmas ir Jaunolaines (divas lokālas), Gaismas, Bērzpils, Pēternieku un Baložu ciematos. Centralizētos ūdensapgādes pakalpojumus kopumā izmanto 68% pagasta iedzīvotāju. Ūdensapgādes tīkli ir nolietoti, bieži notiek avārijas. Jaunolaines ciemata lielākajā daļā 2007. gadā veikta ūdensapgādes tīklu izbūve, veidojot vienotu ūdensapgādes sistēmu. Pārējos ciematos ūdensapgādes tīklu kvalitātes uzlabošana paredzēta laika posmā līdz 2011. gadam.

Lielu skaitu - 35 artēziskos urbumus izmanto pagastā esošās dārzkopības sabiedrības. Kopējais gada patēriņš ir nenozīmīgs vidēji - $10,0 \text{ m}^3$.

Viensētās un atsevišķās dzīvojamās mājās izmanto atsevišķus urbumus un raktās akas. Centralizēto ūdensgūtņu ūdens kvalitātes kontroli nodrošina valsts aģentūras “Sabiedrības veselības aģentūra” Rīgas filiāle un SIA „Vides audits”. Mērījumu rezultāti ir apkopoti 9. tabulā.

9. tabula

Dzeramā ūdens kvalitāte (2005. – 2006. g.)

Paraugošanas vietas	Dzelzs, mg/l	NO ₂ ⁻ , mg/l	NO ₃ ⁻ , mg/l	NH ₄ ⁺ , mg/l	Piezīmes
Jaunolaine	1,98-1,08	0,07	0,003-	0,09-0,18	Veiktas analīzes uz metāliem un bīstamajām vielām, bet pārsniegumi nav konstatēti
Gaismas	1,55	0,07	0,003	0,09	
Bērzpils	0,63			0,15	
Baloži	0,78			0,97	

Visos gadījumos ūdens analīzes veiktas pie patērētāja, tāpēc tieši no urbuma ūdens kvalitāte varētu atšķirties.

Veselības ministrija ar aktu Nr. S-01-30/5373 līdz 31.12.2007. Olaines pagasta teritorijā ir atļāvusi piegādāt ūdeni patērētājam ar paaugstinātu dzelzs saturu: Jaunolaine – 2,0 mg/l, Baloži – 0,8 mg/l, Gaismas – 1,2 mg/l, Bērzpils – 0,6 mg/l un sulfāta saturu 312 mg/l.

Ūdensgūtnēm ir noteiktas pazemes ūdeņu ķīmiskās aizsardzības zonas: Jaunolainei – no 228 līdz 405,6 m, Bērzpilij 108 - 133,8 m, Gaismām 302,7 – 383,3 m, Baložiem 138 m (Pēterniekiem aprēķini nav veikti).

Dati par pārējo artēzisko urbumu, kā arī gruntsūdens aku ūdens kvalitāti nav pieejami.

Pazemes artēziskos ūdeņus no neaizsargātiem gruntsūdeņiem atdala vāji caurlaidīgie kvartāra mālainie nogulumu. Par sprostslāni starp Daugavas un Pļaviņu pazemes ūdens horizontiem, kalpo Salaspils svītas mālainie nogulumu.

Dzeramā ūdens kvalitātes uzlabošanai Olaines pagastā Jaunolaines lielciemā realizē projektu ūdenssaimniecības sakārtošanai (no 2002. līdz 2008. gadam). Pārējās apdzīvotās vietās tiek izstrādāti tehniski ekonomiskie pamatojumi, lai nodrošinātu iespēju saņemt ERAF fonda līdzfinansējumu ūdenssaimniecības sakārtošanai.

3.2.5 Atkritumu apsaimniekošana un piesārņotās vietas

Darbības ar atkritumiem Olaines pagasta teritorijā nosaka pagasta padomes izstrādātie un apstiprinātie saistošie noteikumi Nr. 20 (16.08.2006) Par atkritumu apsaimniekošanu. Līdz 2005. gada augustam pagasta teritorijā, 8,3 ha platībā, SIA „Omuss” veica saimniecisko darbību, deponējot nešķirotus sadzīves atkritumus no Olaines pagasta un pilsētas. Iesaistoties ERAF programmā „Likumdošanai neatbilstošu izgāztuvju sakārtošana” (2005. – 2006. gadā), pagasta padome finansēja projekta izstrādi, kā arī piedalījās būvdarbu līdzfinansēšanā, lai reaktivētu vecās izgāztuves teritoriju.

Saskaņā ar atkritumu savākšanas uzņēmumu sniegto informāciju, 2007. gadā Olaines pagastā savākti 6436 m³ sadzīves atkritumi. Pašreiz sadzīves atkritumi tiek izvesti uz "Getliņu" atkritumu poligonu, bet dažādas organizācijas piedāvā būvgružu apsaimniekošanu un atsevišķu grupu bīstamo atkritumu apsaimniekošanu (akumulatoru savākšanu, eļļu pārpalikumu savākšanu u.c).

Vēsturiski Olaines pagasta teritorijā ir bijušas bīstamo atkritumu izgāztuves, kuras apsaimniekoja „Olainfarm” (tagad A/S „Olainfarm”) un „Biolar”. Šīs teritorijas nav rekultivētas, kā rezultātā atkritumi turpina piesārņot grunti un gruntsūdeņus (skat. 2.pielikumu).

Valsts finansētā izpēte par piesārņotajām teritorijām tika veikta 2004. – 2005. gadā, lai sagatavotu tehniski ekonomisko pamatojumu rekultivācijas darbiem. Informācija par atkritumu izgāztuvēm, kas nav rekultivētas un ir iekļautas piesārņoto vai iespējami piesārņoto vietu reģistrā, apkopota 10. tabulā un to atrašanās vietas ir attēlotas 2. pielikumā iekļautajā kartē.

10. tabula

Informācija par piesārņotajām vietām

Nosaukums	Platība / vai kubatūra	Izmantošana	Piesārņojuma raksturojums
„Biolar”	18 000 m ³	Neizmanto. Izveidots 20. gs. 70 – to gadu otrajā pusē	Ievests – 1819,3 t (itakonskābes, micēlijs, esteru un furozolidona atkritumi, filtru atkritumi); Piesārņojums gruntsūdenī ĶSP 27,4-42,0 mg/l; N kop. 2,9-4,06 mg/l; fenoli 0,027 mg/l; Paredzēta atkritumu iepakšana un pārvietošana.
SIA „Lukoil Baltija R”	51 250 m ²	Veicot saimnieciskās aktivitātes, gadā veidojas 300 t bīstamo atkritumu	Piesārņojumu veido pārlējumi un slikti organizētā atkritumu apsaimniekošana. Piesārņojums: benzols 28-100%; tuluols 5,6-27,6%; etilbenzols 4,9-100%; ksilols 4,4-66%. (procenti no kopējā noņemtā parauga) Peldošā naftas slāņa biezums 18 – 40cm. Rekultivācija nav uzsākta.
A/S Olainfarm (“Ekolauki”)	Ķīmisko atkritumu dīķi 10 452 m ³ ; kopējā teritorija 42,0 ha, intensīvi piesārņota 2,5 ha	Slēgta. Izveidots 20. gs. 70 – to gadu beigās – 80.-to gadu sākums	Piesārņotā grunts ~5,04 milj.m ³ ; (intensīvi piesārņota 0,28 milj.m ³) Piesārņoti ūdeņi 1,28 milj m ³ (intensīvi piesārņoti 76,5 tūkst. m ³) ĶSP 10 – 20000 mg/l; Cl no 5 – 15000 mg/l; N kop no 0,1 – 4000 mg/l Veikta tikai teritorijas izpēte

3.3 Iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiks īstenots

Ja Olaines pagasta teritorijas plānojums netiks īstenots, pagastā būs apgrūtināta zemes gabalu sadalīšana, apvienošana, robežu maiņa, detālplānojumu izstrādāšana, būvniecības uzsākšana, esošo būvju atjaunošana, teritorijas labiekārtošana, apzaļumošana, rekultivācija un saimnieciskās darbības uzsākšana. Šie visi augstākminētie faktori vairāk attieksies uz pagasta attīstības sociālekonomiskajām tendencēm, taču zināmu ietekmi atstās arī uz vides stāvokli.

Pagasta teritorijas plānojuma dokumenta trūkums varētu veicināt nereglamentētu un neatbilstošu zemes izmantošanu pagastā. Dabas un vides aizsardzības prasībām neatbilstoša zemes izmantošana varētu apdraudēt pagastā esošās dabas vērtības un pagasta iedzīvotāju labklājību. Varētu izveidoties haotiska apbūve, kas apgrūtinātu turpmāku attīstības plānošanu un kavētu pagasta attīstību.

4 AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪTIE VIDES ASPEKTI

4.1 Vides kvalitātes pasliktināšanās

Virszemes ūdens kvalitāte

Olaines pagasta teritorijas plānojums kā vienu no teritorijas izmantošanas risinājumiem min transformāciju no dārzkopības teritorijām uz savrupmāju blīvas apbūves teritorijām, veicot detālplānojumu izstrādi. Pie ūdensapgādes un kanalizācijas risinājumiem tiek paredzēts realizēt ūdenssaimniecības attīstības projektus, kā arī detālplānojumos paredzēts norādīt ūdens ņemšanas un notekūdeņu attīrīšanas iekārtu aizsargjoslas.

Lai samazinātu Olaines pagasta teritorijā esošās ciemu apbūves radīto notekūdeņu slodzi uz virszemes ūdens objektiem, šobrīd jau ir izstrādāts tehniski ekonomiskais pamatojums (TEP) "Ūdenssaimniecības attīstība Olaines pagasta apdzīvotās vietās Baloži, Birznieki, Pārolaine un Pēternieki" (ar iedzīvotāju skaitu mazāk par 2000 iedzīvotājiem). Projektam tiek paredzēts piesaistīt līdzfinansējumu no ERAF.

Kā jau tika minēts 3.2.3. sadaļā, ūdens monitoringa dati liecina par Misas upes ūdeņu piesārņojumu, kas caurmērā atbilst vidējai, sliktai vai pēc atsevišķiem rādītājiem ļoti sliktai ekoloģiskās kvalitātes klasei. Misas upe, leļpus Puplas ietekai, ir ar nozīmīgu punktveida piesārņojumu no A/S „Olainfarm” un Olaines pilsētas notekūdeņu attīrīšanas iekārtām.

Olaines pagasta teritorijas plānojumā, izvērtējot zemju īpašnieku vēlmes, tiešā upes tuvumā plānojumā tiek paredzētas jaunas apbūvētas teritorijas, kuras palielinās notekūdeņu slodzi uz Misas upi. Savukārt, "Aizsargjoslu likuma" (spēkā no 1997. gada 11. marta, ar grozījumiem līdz 2005. gada 22. jūnijam) 7. pants nosaka, ka

- minimālie virszemes ūdensobjektu *aizsargjoslu platumi ūdenstecēm, kuras garākas par 100 km*, ir ne mazāk kā 300 m plata joslā katrā krastā" (7. f punkts) un
- *ūdenstilpei vai ūdenstecei ar izteiktu periodiski applūstošu palieni* — aizsargjoslu nosaka ne mazāk kā visas palienes platumā līdz ūdens līmenim, neatkarīgi no iepriekšējos apakšpunktos noteiktā minimālā aizsargjoslas platuma.

Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras sniegtā informācija par Misas upi liecina, ka:

- pie 1 % (maksimālie plūdi 1x 100 gados) caurplūduma, maksimālā plūdu augstuma atzīme sasniegs +5,83 m Baltijas jūras sistēmā;
- pie 3% caurplūduma, maksimālā plūdu augstuma atzīme sasniegs +5,72 m atzīmi Baltijas jūras sistēmā.

Līdz ar to nebūtu pieļaujama apbūve teritorijās, kuras atrodas 1% plūdu līnijā.

Ūdens kvalitāti ietekmē zivju dīķu izbūve tiešā upes gultnē, kā arī veidojot morfoloģiskās izmaiņas ūdenstecēs (aizsprosti) vai to padziļināšana. Pagasta teritorijā esošo melioratīvo sistēmu apsaimniekošana, veicot grāvju izplaušanu un ievērojot labas lauksaimniecības prakses prasības, var panākt virszemes ūdens kvalitātes uzlabošanu.

Nepietiekoša informācija par pagasta ūdenskrātuvēm nedod iespēju novērtēt ūdens kvalitātes atbilstību un iespējamo izmantošanu kā rekreācijas teritorijas.

Pazemes ūdeņu kvalitāte

Pagasta teritorijā regulāri tiek vērtēta centralizētajā ūdensapgādē lietojamā pazemes ūdens kvalitāte. Atbilstoši saņemtajiem slēdzieniem, pie patērētāja (skola, bērnudārzs, katlu māja) ūdens atbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām, izņemot dzelzs saturu, kas ir paaugstināts 2-5 reizes. Kā jau tika minēts iepriekš, pagastā tiek izstrādāti dažādi ūdenssaimniecības attīstības projekti un tiek paredzēts izbūvēt atdzelžošanas stacijas.

Pagasta teritorijā kopskaitā ir 87 artēziskie urbumi, no kuriem: SIA „Zeiferti” apsaimnieko – 12; dārzkopības sabiedrības – 36, pārējos urbumus izmanto juridiskas vai fiziskas personas. Saskaņā ar pieejamo informāciju aizsargzonu aprēķins veikts visiem centralizētās ūdensapgādes artēziskajiem urbumiem un atsevišķiem, juridiskām personām piederošiem, urbumiem (piem. SIA „Lukoil Baltija R”). Pārējiem urbumiem ķīmiskā piesārņojuma aizsargzonas aprēķins nav veikts.

Pagasta teritorijā viensētu un dārzkopības sabiedrību teritorijās iespējams vietēja rakstura gruntsūdeņu piesārņojums ar slāpekļa savienojumiem, kas var apdraudēt gruntsūdens izmantošanu individuālajai ūdensapgādei.

Pagasta teritorijas ziemeļaustrumu stūrī ir konstatēts piesārņots – stipri piesārņots gruntsūdens areāls, kas saistīts ar A/S “Olainfarm” ķīmisko atkritumu izgāztuvi „Ekolauks” (skat. 2. pielikumu). Teritorijas rekultivācijai uzsākto projektu vada SIA “Vides Projekti”, bet šobrīd nav precīzi zināms vai projektam tiks nodrošināts nepieciešamais finansējums.

SIA „Lukoil Baltija R” teritorijā ir konstatēts gruntsūdeņu piesārņojums ar naftas produktiem. Pēc pēdējiem monitoringa datiem nav iespējams pateikt, vai piesārņojums ir izplatījies ārpus uzņēmuma teritorijas.

4.2 Vides kvalitātes ietekme uz cilvēku veselību

Kā jau tika minēts vides pārskata 3.2 sadaļā, Olaines pagasta teritorijā ir 87 artēziskie urbumi, par visiem urbumiem informācija nav pieejama un nav apzināts visu urbumu tehniskais stāvoklis. Teritorijas plānojumā (Kopējie izmantošanas un apbūves noteikumi, 6.22.2. punktā) tiek paredzēts, ka visas artēziskās akas, t.sk. bezsaimnieka, ir jāsakārto un tehniski nederīgās akas ir jātamponē, lai nodrošinātu pazemes ūdeņu aizsardzību no piesārņojuma. Tādējādi tiktu novērsts potenciālais centralizētās ūdensapgādes izmantojamā ūdens piesārņojuma risks.

Individuālās apbūves teritorijās izmanto kvartāra nogulumu gruntsūdeņus, bet par to kvalitāti informācijas nav. Arī turpmāk, attīstot savrupmāju apbūvi, tiek plānoti pārsvarā individuālie ūdensapgādes risinājumi. Līdz ar to, pastāv risks izmantot ar slāpekļa savienojumiem piesārņotus gruntsūdeņus.

Teritorijas plānojuma 1. redakcija paredz veidot jaunas apbūves teritorijas pie jau esošajām apdzīvotajām vietām – Jaunolaines, Stūnīšiem, Pēterniekiem. Attīstoties plānotajai apbūvei, pastāv iespēja izmantot jau esošos centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus. Tādējādi tiek samazināts risks negatīvi ietekmēt cilvēka veselību.

Tiek paredzēts, ka plānoto apbūvju īpašniekiem tiks nodrošinātas dažādas atkritumu savākšanas iespējas, slēdzot līgumus ar pagastā esošajiem atkritumu apsaimniekotājiem (SIA “Zeiferti”, Hoetica, Nehelsen u.c.).

Pagasta teritorijas plānojumā tiek paredzēts attīstīt esošās atpūtas vietas pie ūdenskrātuvēm – pie Uzvaras Līdumu karjera, Silakapu karjera un Mežezera. Nav pietiekamas informācijas par šo ūdenskrātuvju ūdens kvalitāti un iespējam tās attīstīt kā atpūtas vietas.

Trokšņi

Saskaņā ar trokšņa kartēšanas rezultātiem 2005. gadā (skat. 3.2. sadaļu 2. un 3. attēlu) Olaines pagasta iedzīvotāji, kuru mājokļi atrodas galveno satiksmes līniju (galvenokārt, autoceļa A8) tiešā tuvumā, ir pakļauti satiksmes kustības radītajam trokšņa diskomfortam (skat. 2. attēlu).

Saskaņā ar Olaines pagasta teritorijas plānojuma 2007. – 2019. gadam (Paskaidrojuma raksts) 7.12. punktu, tiek plānots rūpniecisko un dzīvojamo teritoriju apbūves pieaugums un atbilstoši plānojuma 7.19 punktam ir iecerēta autoceļa A8 attīstība, kas ietvers autoceļa infrastruktūras uzlabošanu un arī vairāku apvedceļu, pievedceļu un nobrauktuvju izbūvi. Tas nozīmē, ka būtiski pieaugs satiksmes intensitāte uz autoceļa A8, tādējādi palielinot trokšņa robežlielumu pārsnieguma zonu un paaugstinot trokšņa līmeni tuvu autoceļa brauktuvei esošajās teritorijās.

Tai pat laikā Olaines pagasta teritorijas plānojums (Paskaidrojuma raksts, 7.19. un 7.21 punkti) paredz pasākumus trokšņa līmeņa ierobežošanai un samazināšanai (skat. 7.sadaļu)

4.3 Bioloģiskās daudzveidības samazināšanās

Olaines pagasta teritorijas plānojumā kopumā ir ņemts vērā ilgtspējīgas attīstības princips, un ar plānojumu ir paredzēts sabalansēt vides un sociālekonomiskās intereses. Teritorijas plānojuma izstrādes laikā ir veikta pagasta attīstības iespēju SVID analīze, definēta pagasta attīstības vīzija, attīstības mērķi un prioritātes, noteikta dabas pamatnes esošā un plānotā (atļautā) izmantošana.

No bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas viedokļa kā pozitīvu faktoru var minēt to, ka saskaņā ar pagasta attīstības vīziju Olaines pagasts ir “ZAĻŠ PAGASTS – plaukstošs un ekonomiski spēcīgs pagasts ar sakārtotu dzīves vidi atpūtai un dzīvošanai. Olaines pagasts ir kā ZAĻIE VĀRTI”.

Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanos veicinās arī vairāki pagasta attīstības mērķi:

- Veicināt iedzīvotāju līdzdalību vides jautājumu risināšanā, rosināt sabiedrības pozitīvas attieksmes veidošanos pret apkārtējo vidi. Informēt un izglītēt iedzīvotājus par atkritumu šķirošanas nepieciešamību.
- Izvērtēt iespēju algot vides speciālistu, kurš profesionāli nodarbotos ar vides un atkritumu saimniecības sakārtošanu, organizēšanu un uzraudzību.
- Samazināt un kontrolēt procesus, kas degradē un piesārņo vidi (nelegālas atkritumu izgāztuves u.c.), kā arī ņemt vērā ekosistēmu atjaunošanas iespējas. Veikt degradētās vides sanācijas un humanizācijas pasākumus.
- Izstrādāt mežu apsaimniekošanas un aizsardzības koncepciju.

Bioloģiskās daudzveidības samazināšanos var izraisīt šādi pagasta attīstības mērķi:

- Organizēt konkursu par pagasta sakoptāko nekustāmo īpašumu. Nekustāmo īpašumu, it īpaši mežu sakopšana, lielākoties, ir saistīta ar zināmu bioloģiskās daudzveidības samazināšanos. No īpašnieka viedokļa sakoptā mežā parasti tiek izvāktas kritālas, krūmi, nokaltuši koki, kaut gan visi šie elementi kalpo par dzīves vidi daudzām dažādām sugām. Tāpat bioloģisko daudzveidību mazina pilnīga krūmu izciršana un koku zaru apzāģēšana ap mājām, gar ceļiem un citur. Taču pilnībā ir atbalstāma pļavu sakopšana, jo tām aizaugot ar kokiem un krūmiem notiek ainavas degradācija, samazinās augu sugu sastāvs.
- Izpētīt iespējas atbilstoši īpašuma formām izmantot mežus ne tikai koksnes ieguvei, bet arī medībām, ogu ieguvei un rekreācijai. Veicinot apmeklētāju skaita palielināšanos mežos, tiks palielināta antropogēnā slodze uz meža dabas vērtībām, un pastāv risks, ka meži tiks piesārņoti ar sadzīves atkritumiem, notiks meža zemesdzīves izbradāšana un tiks radīti traucējumi meža dzīvnieku sugām.
- Sakārtot meliorācijas sistēmas. Meliorācijas sistēmu sakārtošana ir saistīta ar risku, ka tiks nosusinātas teritorijas, kurās, meliorācijas sistēmām aizaugot, izveidojušies mitrie biotopi. Sevišķi piesardzīgi meliorācijas atjaunošana jāveic purvu tuvumā, jo nosusināti purvi aizaug ar kokiem, tādējādi biotops tiek pilnībā pārveidots.

Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu veicinās vairāki apbūves noteikumu punkti:

6.1.6. Zemesgabala minimālā brīvā (zaļā) teritorija tiek noteikta detālplānojumā, bet ne mazāka kā 20% brīvās teritorijas platības procents no stāvu platības.

6.21.2. Veicot jebkuru objektu projektēšanas darbus un izstrādājot detālplānojumus ceļiem un ielām, jāveido aleju vai koku stādījumi, nepieciešamības gadījumā jāierīko prettrokšņu siena.

7.2.7. Katra 25. autostāvvietas vieta jāatdala ar 2 m platu zaļumu joslu, kurā ir blīvu krūmāju vai koku stādījums.

7.2.8. Apkārt autostāvvietām, kurās ir vietas vairāk kā 50 automašīnām paredzēt krūmāju vai koku stādījuma joslu ne šaurāku kā 2 m.

Šādas apstādījumu un zaļo teritoriju joslas ne tikai uzlabos cilvēku dzīves vidi, bet arī kalpos kā migrācijas koridori un dzīvotnes dažādām dzīvo organismu sugām.

Zināmu apdraudējumu dabas vērtībām rada kūdras ieguve pagastā, tai skaitā dabas lieguma "Melnā ezera purvs" tiešā tuvumā atrodas kūdras karjers.

Olaines pagasta teritorijas plānojumā ir minēti pagasta teritorijā esošie mežu mikroliegumi, un tie ir atzīmēti kartē. Tas rada potenciālus draudus mikroliegumos dzīvojošām aizsargājamām sugām, jo teritorijas plānojums ir publisks dokuments un pieejams jebkuram interesentam. Turklāt, saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 45 „Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi”, informāciju par mikroliegumā esošo īpaši aizsargājamo sugu un biotopu atradnēm drīkst izplatīt tikai ar Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras atļauju.

5 STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

Valsts vides politikas mērķi ir definēti Nacionālajā vides politikas plānā, kuru Ministru Kabinets apstiprināja 2004. gadā un uz šo teritorijas plānojumu ir attiecināmi šādi mērķi:

- Saistībā ar ūdens kvalitāti:
 - uzlabot pazemes un virszemes ūdeņu kvalitāti, novērst to tālāku piesārņošanu un pakāpeniski samazināt esošo piesārņojumu;
 - veicināt ilgtspējīgu un racionālu ūdens lietošanu, īpašu uzmanību pievēršot pazemes ūdens resursu saglabāšanai un eitrofikācijas apdraudētiem ezeriem un ūdenstilpēm;
 - aizsargāt ūdens ekosistēmas, kā arī no ūdens atkarīgās sauszemes ekosistēmas un mitrājus;
 - nodrošināt dzeramā ūdens atbilstību kvalitātes normatīviem;
- Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai:
 - Saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabisko struktūru daudzveidību;
 - Saglabāt un veicināt vietējo savvaļas sugu daudzveidību.
- Ilgtspējīgas mežsaimniecības nodrošināšanai:
 - Saglabāt meža bioloģisko daudzveidību un ekoloģisko funkciju kvalitāti klimata un ūdens režīma regulācijā, kā arī augsnes aizsardzībā;
 - Paaugstināt meža īpašnieku, apsaimniekotāju un sabiedrības zināšanas par meža bioloģiskās daudzveidības un meža ekoloģisko funkciju nozīmību.

Olaines pagastā atrodas viena Eiropas nozīmes aizsargājamā dabas teritorija jeb Natura 2000 teritorija – Melnā ezera purvs. Šīs teritorijas aizsardzība ir cieši saistīta ar starptautiskām vides un dabas aizsardzības prasībām. Natura 2000 ir Eiropas Savienības īpaši aizsargājamo teritoriju tīkls, kas tiek veidots visās Eiropas Savienības dalībvalstīs. Šādu teritoriju izveides nepieciešamību nosaka ES direktīva 92/43/EEK „Par dabisko biotopu un savvaļas dzīvnieku un augu aizsardzību”. Natura 2000 teritorijas tiek veidotas direktīvā minēto sugu un biotopu aizsardzībai. Direktīvas „Par dabisko biotopu un savvaļas dzīvnieku un augu aizsardzību” mērķis ir veicināt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanos, veicot dabisko biotopu un faunas un floras aizsardzību.

Arī Latvijas dabas aizsardzības normatīvo dokumentu mērķis ir sugu un biotopu saglabāšana, kas nozīmē arī bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu.

“Vides aizsardzības likuma” (15.11.2006) mērķis ir veicināt ilgtspējīgu attīstību vides aizsardzības jomā, radot un nodrošinot efektīvu vides aizsardzības sistēmu.

2000. gada 22. decembrī stājās spēkā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva Ūdens struktūrdirektīva ar mērķi nodrošināt virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzību un to kvalitātes uzlabošanu. Direktīva nosaka prasības, kuras jāņem vērā ES dalībvalstīm, ilgtspējīgas ūdeņu resursu apsaimniekošanas nodrošināšanai upju baseinu apgabalos. Šīs direktīvas prasības ir ieviestas Latvijas likumdošanā ar Ūdens apsaimniekošanas likuma palīdzību, kas pieņemts 2002. gada 16. oktobrī.

6 PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

Olaines pagasta plānojuma mērķis ir noteikt zemes izmantošanas mērķus un nosacījumus teritorijas attīstībai atbilstoši Latvijas likumdošanas prasībām. Kartēs attēlotā informācija norāda gan patreizējo izmantošanu, gan plānoto, vienlaicīgi iezīmētās aizsargjoslas norāda uz likumdošanas aktos noteiktiem aprobežojumiem. Teritorijas plānojumā noteiktais lietojums zemes gabalam ir precizējams, izstrādājot detālplānojumu, kurā nosaka inženiertehnisko nodrošinājumu, melioratīvo sistēmu izbūves nepieciešamību vai esošo saglabāšanu.

Vides pārskata projekta 2. pielikuma kartē ir attēlota plānotā (atļautā) Olaines pagasta teritorijas izmantošana, kā arī būtiskākie faktori, kuri var atstāt ietekmi uz vidi. Tie ir šādi:

1. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas (rekultivētā sadzīves atkritumu izgāztuve, A/S "Olainfarm" izmantotā bīstamo atkritumu izgāztuve "Ekolauks", bijušā "Biolar" bīstamo atkritumu izgāztuve, SIA "Lukoil Baltija R" teritorija), kuras rada grunts un gruntsūdeņu piesārņojumu, kas, savukārt, var izraisīt dzeramā ūdens kvalitātes pasliktināšanos;
2. Autoceļa A8 attīstība, kas ietvers autoceļa infrastruktūras uzlabošanu un arī vairāku apvedceļu, pievedceļu un nobrauktuvju izbūvi, kā rezultātā iedzīvotāji tiks pakļauti vēl lielākam satiksmes kustības radītajam trokšņa diskomfortam (skat. 40dB(A) un 55dB(A) robežvērtību līnijas kartē 2.pielikumā);
3. Teorētiski aprēķinātajā Mīsas upes 1% plūdlīnijas plūdu joslā tiek paredzēta apbūve, kas ir pretrunā ar Aizsargjoslu likuma 37. panta 4. punktu, kurš nosaka, ka *"aizliegts celt ēkas un būves teritorijās ar applūdinājuma varbūtību vismaz reizi simt gados, izņemot īslaicīgas lietošanas būves, mazēkas lauku apvidū un šim nolūkam īpaši paredzētās aizsargbūves vai teritorijas uzbēršanu"*;
4. Paredzamā kūdras ieguve dabas lieguma "Melnā ezera purvs" (Natura 2000 teritorija) tiešā tuvumā, kas var apdraudēt dabas liegumā esošās dabas vērtības;
5. Rūpnieciskās, noliktavu un komunālās saimniecības objektu apbūves teritorijas (RR) tiek plānotas piesārņotajās un potenciāli piesārņotajās vietās, kur jau ir konstatēts grunts un gruntsūdeņu būtisks piesārņojums.

Olaines pagasta plānojumā tiek paredzēta dažāda veida apbūve (savrupmājas, daudzdzīvokļu māju apbūve, sabiedrisko objektu, jauktas darījuma teritorijas). Pastāv risks piesārņot grunti un gruntsūdeņus, kā arī virszemes ūdeņus, ja netiek nodrošināti atbilstoši inženiertehniskie risinājumi attiecībā uz notekūdeņu savākšanu, attīrīšanu un novadīšanu.

Teritorijas plānojums paredz atpūtas vietu attīstību pie esošajām ūdenskrātuvēm, taču nav pietiekamas informācijas par pašvaldības plāniem un termiņiem šo teritoriju sakārtošanai, uzlabošanai un uzraudzības nodrošināšanai.

Teritorijas plānojumā tiek paredzēts sakārtot meliorācijas sistēmas, taču to sakārtošana ir saistīta ar zināmu risku, ka tiks nosusinātas teritorijas, kurās, meliorācijas sistēmām aizaugot, izveidojušies mitrie biotopi. Sevišķi tas attiecināms uz meliorācijas atjaunošanu purvu tuvumā, jo nosusināti purvi aizaug ar kokiem, tādējādi biotops tiek pilnībā pārveidots.

Teritorijas plānojumā rezervētas zemes līnijveida objektu – dzelzceļa Daugavpils – Salaspils – Jelgavas līnijai un autoceļa „VIA BALTICA” trasei. Šie līnijobjekti var radīt ievērojamu papildus slodzi (gan trokšņi, gan gaisa piesārņojums) pagastā.

Olaines pagasta teritorijas plānojumā Aizsargjoslu likumā noteiktās prasības apkopotas apbūves noteikumos un parādītas kartogrāfiskajā materiālā. Aizsargjoslu izveidošanai nav nepieciešama zemes īpašnieka vai lietotāja piekrišana, zemes īpašniekam vai lietotājam ir tiesības uz nodokļu atvieglojumiem ierobežoto saimniecisko aktivitāšu dēļ. Atsevišķas aizsargjoslas neparādās kartogrāfiskā materiālā, bet tās jāņem vērā, izstrādājot detālplānojumus (meliorācijas būvēm, ūdenssaimniecības infrastruktūras būvēm, ūdenstecēm meža zemēs).

7 RISINĀJUMI BŪTISKĀKO IETEKMJU NOVĒRŠANAI UN SAMAZINĀŠANAI

Olaines pagasta teritorijas plānojuma gala redakcijā ir ietvertas sekojošas prasības attiecībā uz būvniecību 1 % applūduma teritorijās (Teritorijas plānojuma III daļa, 1. sējums “Kopējie teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”):

6.37.1. Plānotās (atļautās) izmantošanas kartē attēlotas teorētiski noteiktas 1% aplūšanas zona, kas ir būvniecībai nelabvēlīga teritorija.

6.37.2. Pirms būvprocesa uzsākšanas potenciāli applūstošās teritorijās veicams topogrāfiskais uzmērījums mērogā M1:500 un saņemama izziņa par applūšanas atzīmi konkrētam īpašumam no VA LĢVMA Maskavas ielā 165, Rīgā, saskaņā ar kuru iezīmējams 1% applūdums mēroga M1:500 topogrāfiskā plānā ar atbilstošu augstuma atzīmju precizitāti.

6.37.3. Saskaņā ar Aizsargjoslas likuma 37.panta (1) punkta 4) apakšpunktu **aizliegts celt ēkas un būves teritorijās ar applūdinājuma varbūtību vismaz reizi simt gados**, izņemot īslaicīgas lietošanas būves, mazēkas lauku apvidū un šim nolūkam īpaši paredzētās aizsargbūves vai veikt teritorijas uzbēršanu.

Applūdums jānosaka **praktiski veicot topogrāfisko un hidroloģisko uzmērīšanu** mērogā precizitātē 1:500 teritorijās, kurās applūdums uzrādīts plānotās (atļautās) izmantošanas kartē kā **teorētiski aprēķināta 1% applūduma zona**. (Vides ministrijas skaidrojums 15.02.2007. Nr.563). Atzinumu par applūduma 1% teritoriju paraksta sertificēts speciālists, kam izsniegts sertifikāts „Meliorācijas sistēmu projektēšana un hidrobūvju ekspertīze”.

Citas 6. sadaļā minētās iespējamās ietekmes uz vidi ir iespējams novērst vai samazināt, ievērojot dažādus nosacījumus, kuri ir izklāstīti turpmāk.

1. Iespējamā meliorācijas sistēmu tīrīšana jāveic saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 475 “Virszemes ūdensobjektu un ostu akvatoriju tīrīšanas un padziļināšanas kārtība” (2006. gada 13. jūnijs).

2. Dārzkopības teritoriju transformēšana par savrupmāju apbūves teritoriju ir pieļaujama, paredzot un izveidojot atbilstošu infrastruktūru: vai nu pieslēgums centralizētajai kanalizācijas un ūdensapgādes sistēmai vai arī videi draudzīgu individuālo risinājumu piemeklēšana, kā piemēram, izvedamo kanalizācijas aku ierīkošana.

3. Lai novērstu potenciālo pazemes ūdeņu, kuri tiek izmantoti centralizētajā ūdensapgādē, piesārņojuma risku, ir veicami vairāki pasākumi:

- Jāapzina visi pagastā esošie artēziskie urbumi un jānovērtē to tehniskais stāvoklis un attiecīgi jāpieņem lēmums vai nu par uzlabošanas darbiem vai tamponēšanu;
- Jāveic bīstamo atkritumu izgāztuves “Ekolauks” sanācija.

2004. gadā Vides ministrija izsludināja konkursu par tiesībām izstrādāt sanācijas plānu Olaines bīstamo atkritumu izgāztuvei “Ekolauks”. Konkursā uzvarēja valsts SIA „Vides projekti” un saskaņā ar darba uzdevumu bija jāizstrādā 3 dažādas iespējamās sanācijas alternatīvās tehnoloģijas. Patlaban valsts SIA „Vides projekti” gatavo projekta pieteikumu, lai saņemtu ERAF finansējumu Olaines toksisko atkritumu izgāztuves sanācijai. Lai samazinātu pazemes ūdens piesārņošanas risku, būtu jāveicina šī projekta realizācija Olaines pagastā.

4. Rūpnieciskās, noliktavu un komunālās saimniecības objektu apbūves teritorijas (RR) nedrīkst plānot un būvēt pirms nepieciešamo sanācijas darbu veikšanas.

5. Kā jau tika aprakstīts 4.2. sadaļā, tiek paredzēts, ka iedzīvotāji tiks pakļauti vēl lielākam satiksmes kustības radītajam trokšņa diskomfortam (skat. 40dB(A) un 55dB(A) robežvērtību līnijas 2. pielikumā), no plānotajiem transporta infrastruktūras uzlabošanas pasākumiem. Būtiskās ietekmes var samazināt, realizējot teritorijas plānojumā jau paredzētos pasākumus:

- nepieciešams veikt trokšņu līmeņa samazināšanas visā A8 ceļa un dzelzceļa posma garumā, kur dzīvojamās ēkas atrodas ceļam tuvāk par 60 m (vai citā Latvijas autoceļu direkcijas noteiktā attālumā);
- noteikt apbūves līniju no A8 saskaņā ar LBN 100 ne mazāku kā 100m no ceļa klātnes malas dzīvojamām ēkām un 60 m pārējām apbūves teritorijām. Apbūves līnijai jābūt nemainīgai, izstrādājot jaunu būvprojektu vai detālpilnojumu;
- Medemciemā uz A8 jārisina trokšņu un piesārņojuma samazināšanas pasākumi ciema robežās.

Lai novērstu vai mazinātu troksni, ir ieteicams veikt prettrokšņa ekrānu uzstādīšanu (7.21 p.).

Tā kā daļa šo teritorijas plānojumā minēto pasākumu ir samērā vispārīgi un neparedz konkrētus inženiertehniskus risinājumus, būtu vēlams izstrādāt šos trokšņa ierobežojošos pasākumus ar lielāku detalizācijas pakāpi un sadarbībā ar atbildīgajam institūcijām.

6. Teritorijas plānojumā rezervētas zemes līnijveida objektiem – dzelzceļa Daugavpils – Salaspils – Jelgavas līnijai un autoceļa „VIA BALTICA” trasei. Pirms šo objektu projektēšanas ir jāizvērtē vai ir nepieciešams piemērot IVN procedūru saskaņā ar Likuma par ietekmes uz vidi novērtējumu 1. pielikumu.

7. Lai novērstu iespējamo kūdras ieguves vai citu saimniecisko darbību negatīvo ietekmi uz dabas liegumu “Melnā ezera purvs”, liegumam jāizstrādā dabas aizsardzības plāns atbilstoši 2006. gada 23. marta MK noteikumiem Nr. 234 “Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību”. Uzsākot jaunu karjeru izstrādi vai plānojot esošo karjeru būtisku paplašināšanu, ir jāveic paredzētās darbības ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējums atbilstoši 2006. gada 6. jūnija MK noteikumiem Nr. 455 “Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000)”.

8. Pagastam būtu jāizstrādā atsevišķs projekts atpūtas vietu attīstībai pie esošajām ūdenskrātuvēm, kurā būtu jāiekļauj konkrēti pasākumi vietu labiekārtošanai, to uzturēšanai un uzraudzībai.

9. Šobrīd Olaines pagasta pašvaldībai būtu ieteicams izstrādāt virszemes ūdensobjektu apsaimniekošanas plānu, kura mērķis būtu sniegt informāciju par galvenajiem piesārņojuma avotiem un kopumā novērtēt ūdens kvalitāti pagastā; noteikt tīrīšanai pakļaujamās upju posmus un uzskaitīt veicamos pasākumus; noteikt ūdens kvalitātes mērķus un sniegt priekšlikumus perspektīvajai apsaimniekošanai, lai sasniegtu šos mērķus. Tādējādi pagasts dotu savu ieguldījumu Lielupes un Daugavas upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plānu un pasākumu programmu izstrādē, ko nosaka 2002. gada 16. oktobra "Ūdens apsaimniekošanas likuma" V sadaļa. Šos plānus valstī ir paredzēts izstrādāt un apstiprināt līdz 2009. gada 22. decembrim.

9. Vides pārskata 4.3. sadaļā minētās potenciālās problēmas saistībā ar bioloģisko daudzveidību iespējams novērst sekojošā veidā:

- Pirms organizēt konkursu par pagasta sakoptāko nekustāmo īpašumu, būtu jāveic zemju īpašnieku informēšana par labai draudzīgu īpašumu sakopšanu;
- Veicot meliorācijas sistēmu atjaunošanu purvu vai slapju pļavu tuvumā, jākonsultējas ar attiecīgo biotopu un botānikas speciālistu.

Lai turpmāk neizplatītu informāciju par pagastā esošajiem mikroliegumiem, teritorijas plānojumam vēlams izstrādāt divu veidu kartes – publiskajai lietošanai bez mikroliegumiem, un pagasta padomes, kā arī citu institūciju vajadzībām – ar mikroliegumiem.

8 ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS UN IZVĒRTĒJUMS

Olaines pagasta teritorijas plānojumā esošajām plānotajām darbībām nav paredzētas alternatīvas, tādēļ var minēt tikai tā saucamo "0" alternatīvu, kad teritorijas plānojums netiek realizēts.

Teritorijas plānojums ir pašvaldības ilgtspējīgas attīstības telpisks instruments, kurā atspoguļotas vadlīnijas pagasta teritorijas izmantošanai ar ilgtermiņa perspektīvu uz 12 gadiem. Pagasta teritorijas plānojuma neesamība rada grūtības piemērot vides aizsardzības normatīvos aktus, problēmas aizsargjoslu servitūtu izmantošanā, dabas resursu ieguvē un citās valsts un pašvaldības pārraudzībā esošajās jomās. Normatīvo aktu prasību ievērošana prasītu vairāk pūļu un resursu no iedzīvotāju un uzņēmēju puses, it īpaši uzsākot jaunu vai paplašinot esošo saimniecisko darbību.

Izvēloties "0" alternatīvu – neīstenojot Olaines pagasta teritorijas plānojumu, paredzams, ka vides kvalitāte pasliktinātos.

Ja minētais plānošanas dokuments netiks īstenots, pagastam būs apgrūtināta zemes gabalu sadalīšana, apvienošana, robežu maiņa, detālplānojumu izstrādāšana, būvniecības uzsākšana, esošo būvju atjaunošana, teritorijas labiekārtošana, apzaļumošana, rekultivācija un saimnieciskās darbības uzsākšana. Visas augstākminētās problēmas vairāk attieksies uz pagasta attīstības sociālekonomiskajām tendencēm, taču zināmu ietekmi atstās arī uz vides stāvokli.

Pagasta teritorijas plānojuma dokumenta trūkums varētu veicināt nereglamentētu un neatbilstošu zemes izmantošanu pagastā. Dabas un vides aizsardzības prasībām neatbilstoša zemes izmantošana varētu apdraudēt pagasta esošās dabas vērtības un pagasta iedzīvotāju labklājību. Rezultātā varētu izveidoties haotiska apbūve, kas apgrūtinātu turpmāku attīstības plānošanu un kavētu pagasta attīstību.

9 IESPĒJAMIE KOMPENSĒŠANAS MEHĀNISMI

Saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, paredzēto darbību atļauj veikt vai plānošanas dokumentu īstenot, ja tas negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (Natura 2000) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem.

Ja plānošanas dokumenta īstenošana negatīvi ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000), dokumentu atļauj īstenot tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums nozīmīgu sabiedrības sociālo vai ekonomisko interešu

apmierināšanai un tajā ir ietverti kompensējoši pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) tīklam.

Ja paredzētā darbība vai plānošanas dokumenta īstenošana negatīvi ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju, tad kompensējošie pasākumi var būt šādi:

- biotopa izveidošana no jauna kādā jaunā vai paplašinātā teritorijā, ko paredzēts iekļaut Natura 2000 tīklā;
- biotopa stāvokļa uzlabošana attiecīgās teritorijas daļā vai citā Natura 2000 teritorijā, proporcionāli projekta radītajiem zaudējumiem;
- jaunas teritorijas ierosināšana saskaņā ar Sugu un biotopu direktīvu (92/43/EEK).

Tā kā Olaines pagasta teritorijas plānojums izstrādāts saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, tas neparedz negatīvu ietekmi uz Natura 2000 teritoriju dabas liegumu „Melnā ezera purvs”. Tādējādi plānošanas dokumentam nav jāparedz kompensējoši mehānismi.

10 IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS

Apsaimniekojot teritorijas pie Olaines pagasta robežas ar Mārupes pagastu, jāņem vērā Mārupes pagastā esošā dabas lieguma “Cenas tīrelis” robežas. Pie lieguma robežas nedrīkst veikt darbības, kas varētu negatīvi ietekmēt šo liegumu. Tā kā dabas liegums “Cenas tīrelis” pamatā ir izveidots mitrāju aizsardzībai, sevišķa uzmanība jāpievērš darbībām, kas var negatīvi ietekmēt lieguma hidroloģisko režīmu.

Olaines pagasta teritorijā atrodas Rīgas pilsētai piederošie meži, kas veido mežu aizsargjoslu ap Rīgu, tādēļ jāveicina šo mežu saglabāšanu.

Olaines pagastu šķērso Misas upe, kura tek cauri vairākām pašvaldības teritorijām un kopumā ņemot ir stipri piesārņota. Līdz ar to būtu ieteicams visām pašvaldībām, kuras atrodas Misas upes sateces baseinā, izstrādāt Misas ūdensobjekta apsaimniekošanas plānu, kura mērķis būtu sniegt informāciju par galvenajiem piesārņojuma avotiem un kopumā novērtēt ūdens kvalitāti upē, to ietekmējošos faktorus, noteikt ūdens kvalitātes mērķus un sniegt priekšlikumus perspektīvajai apsaimniekošanai, lai sasniegtu šos mērķus. Tādējādi pašvaldības dotu savu ieguldījumu Lielupes upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāna un pasākumu programmu izstrādē, ko nosaka 2002. gada 16. oktobra “Ūdens apsaimniekošanas likuma” V sadaļa. Šos plānus valstī ir paredzēts izstrādāt un apstiprināt līdz 2009. gada 22. decembrim.

11 NOVĒRTĒJUMA VEIKŠANAI LIETOTO GALVENO PAMATPRINCIPU UN METOŽU APRAKSTS

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums veikts saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" un likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”. Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros notika konsultācijas ar Vides pārraudzības valsts biroju.

SIVN pamatprincipi ir šādi:

- 1) ietekmes uz vidi novērtējums jāveic pēc iespējas agrākā plānojuma sagatavošanas brīdī, tādēļ stratēģiskā IVN procedūra (arī vides pārskata gatavošana) tika uzsākta teritorijas plānojuma pirmās redakcijas posma izstrādes stadijā;
- 2) vides pārskats gatavots paralēli Olaines pagasta teritorijas plānojuma pirmās redakcijas izstrādei, lai novērtētu teritorijas plānojumā paredzamo pasākumu un aktivitāšu ieviešanas seku ietekmi uz vidi un nodrošinātu novērtējuma rezultātu pēc iespējas agrāku pielietošanu teritorijas plāna izstrādē;
- 3) vides pārskata izstrādē tiks nodrošināta sabiedrības līdzdalība (sabiedriskā apspriešana).

SIVN veikšanas metodes:

- 1) informācijas analīze – tika analizēti Olaines pagasta teritorijas plānojuma materiāli: paskaidrojuma raksts, teritorijas izmantošanas noteikumi, plānojuma kartes, institūciju sniegtie nosacījumi, kā arī normatīvie akti, nozaru plānošanas dokumenti, augstāka līmeņa teritorijas plānošanas dokumenti un datu bāzes.
- 2) diskusijas – tikšanās ar teritorijas plānojuma izstrādes ekspertiem un pašvaldības pārstāvjiem, lai izvērtētu teritorijas plānojumu un izstrādātu ieteikumus tā uzlabošanai.

Sabiedrības līdzdalība un rezultāti

Vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana tika organizēta vienlaicīgi ar teritorijas plānojuma pirmās redakcijas sabiedrisko apspriešanu 2007.gada 27.februārī. Sabiedriskā apspriešana bija izsludināta laika posmā no 2007. gada 13. februāra līdz 2007. gada 28. martam.

12 PAREDZĒTIE PASĀKUMI MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI

Lai nodrošinātu teritorijas turpmāku attīstību saskaņā ar plānošanas dokumentu, jāveic regulāri monitoringa pasākumi. Atbildīgajām institūcijām jāseko, vai tiek veikti visi plānojumā paredzētie pasākumi un vai nepasliktinās vides un dabas stāvoklis Olaines pagastā. Galvenā uzmanība jāpievērš dabas liegumam “Melnā ezera purvs”.

Balstoties uz monitoringa rezultātiem, jāizstrādā turpmākie teritorijas attīstības priekšlikumi un jāsniedz rekomendācijas teritorijas apsaimniekotājiem. Lai sekmīgi nodrošinātu teritorijas plānojuma izpildi un varētu izstrādāt nākamo teritorijas plānojumu, būtu nepieciešams regulāri aktualizēt teritorijas plānojumu, novērtējot vai tajā izvirzītie nosacījumi tiek īstenoti (1 x 3 gados).

Likums "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" (14.10.1998., ar grozījumiem līdz 15.09.2005.) nosaka, ka kompetentā institūcija (šajā gadījumā - Vides pārraudzības valsts birojs) Ministru kabineta noteiktajā termiņā sniedz atzinumu par vides pārskatu, kā arī nosaka termiņus, kādos izstrādātājs pēc plānošanas dokumenta apstiprināšanas iesniedz kompetentajai institūcijai ziņojumu par plānošanas dokumenta īstenošanas tiešu vai netiešu ietekmi uz vidi, arī vides pārskatā neparedzētu ietekmi (monitoringa ziņojums).

Ministru kabineta noteikumos Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (23.03.2004.) noteikts, ka plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringam izmanto valsts statistikas datus, informāciju, kas iegūta, veicot vides monitoringu, kā arī citu informāciju, kas ir pieejama izstrādātājam. Izstrādātājs sastāda monitoringa ziņojumu un atzinumā par vides pārskatu noteiktajā termiņā iesniedz to Vides pārraudzības valsts birojā. Monitoringa ziņojumā apkopo pieejamo informāciju un ietver vismaz ar plānošanas dokumenta īstenošanu saistīto vides stāvokļa izmaiņu un to tendenču raksturojumu.

Saskaņā ar likumu "Par vides aizsardzību" (15.11.2006), vides monitoringu organizē un veic valsts un pašvaldību iestādes un komersanti saskaņā ar vides normatīvo aktu prasībām.

MK noteikumos "Par vides monitoringu un piesārņojošo vielu reģistru" (08.04. 2003.) attiecībā uz pašvaldībām noteikts, ka pašvaldību institūcijas vides monitoringu organizē vai veic par pašvaldību budžeta līdzekļiem, ja nepieciešams novērtēt vides kvalitātes izmaiņas, lai īstenotu pašvaldības saistošos noteikumus, kā arī atsevišķos normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos.

Šajos noteikumos arī norādīts, kāda informācija ietverama vides monitoringā:

1. ietver informāciju par vides stāvokli un piesārņojuma emisiju, kā arī par populāciju un sugu kvalitatīvajiem un kvantitatīvajiem rādītājiem;
2. ietver informāciju par vides stāvokļa izmaiņu tendencēm;
3. novērtē dažādu piesārņojuma avotu, kā arī piesārņojuma pārrobežu pānesi un ietekmi;
4. novērtē vides aizsardzības pasākumu efektivitāti;
5. konstatē dabisko un antropogēno faktoru ietekmi;
6. konstatē dažādu vides faktoru un ekosistēmas komponentu fizikālo, ķīmisko un bioloģisko parametru izmaiņas noteiktā laikposmā.

Lai izvērtētu pieejamos valsts vides monitoringa datus un izvērtētu vai un kādi novērojumi nepieciešami, kā arī, lai izvērtētu monitoringa rezultātus, ieteicams sadarboties ar Lielrīgas Reģionālo vides pārvaldi un Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūru, jo tā, saskaņā ar likumu "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām", organizē un koordinē aizsargājamo teritoriju monitoringu.

Lai novērtētu teritorijas plānojuma izpildi (teritorijas plānojuma īstenošanas monitorings) un varētu izstrādāt teritorijas plānojumam nepieciešamos papildinājumus un grozījumus, būtu nepieciešams vienu reizi trijos gados novērtēt, vai plānojumā izvirzītie nosacījumi tiek īstenoti. Teritorijas plānojuma īstenošanas monitoringa pirmos rezultātus ieteicams apkopot 2010. gadā - trīs gadus pēc plānojuma apstiprināšanas.

Kā teritorijas plānojuma izpildes monitoringa sastāvdaļu var minēt arī valsts un pagasta normatīvo aktu ievērošanas regulāru kontroli - piemēram, būvvaldes veikto būvniecības uzraudzību, Valsts mežu dienesta veikto mežsaimniecības uzraudzību.

13 KOPSAVILKUMS

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk tekstā SIVN) mērķis ir izvērtēt iespējamo plānošanas dokumenta realizācijas radīto ietekmi uz vidi. SIVN rezultātā tiek sagatavots vides pārskats, kura apspriešanā tiek iesaistīta sabiedrība, un tiek izstrādāti priekšlikumi, lai novērstu vai samazinātu iespējamo negatīvo ietekmi. SIVN veic plānošanas dokumenta sagatavošanas laikā un novērtējuma rezultāti tiek atspoguļoti vides pārskatā.

SIVN Olaines pagasta teritorijas plānojumam tiek veikts, pamatojoties uz 13.12.2005. Vides pārraudzības valsts biroja (turpmāk tekstā VPVB) lēmumu Nr. 192-p "Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu". Lēmums par teritorijas plānojuma nepieciešamību pieņemts, ņemot vērā to, ka pagasta teritorijā atrodas vairāki riska objekti, kā arī atrodas dabas liegums "Melnā ezera purvs", kurš ir iekļauts Eiropas nozīmes aizsargājamo Natura 2000 objektu tīklā.

VPVB lēmums par SIVN nepieciešamību paredz piemērot SIVN procedūru Olaines pagasta teritorijas plānojuma grozījumiem, taču 2006. gada 5. jūlija Olaines pagasta sēdē tika pieņemts lēmums izdarīt grozījumus 2005. gada 20. aprīļa lēmumā par teritorijas plānojuma grozījumu izstrādi un izstrādāt jaunu teritorijas plānojumu. Līdz ar to, esošais vides pārskata projekts ir izstrādāts jaunā Olaines pagasta teritorijas plānojuma 1. redakcijai (2007. - 2019. gadam).

Vides pārskatu Olaines pagasta teritorijas plānojumam sagatavoja vides konsultāciju uzņēmuma *SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment"* eksperti un tas ir izstrādāts saskaņā ar likumu "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" un MK noteikumiem Nr. 157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums", kā arī ņemot vērā konsultāciju ar Vides pārraudzības valsts biroju.

Olaines pagasta teritorijas plānojuma galvenie uzdevumi ir šādi:

1. Īstenot saskaņotu attīstības projektu un rīcības plānu realizāciju pagasta teritorijā, nodrošinot teritorijas ilgtspējīgu attīstību, dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu.
2. Sniegt investoriem informāciju par pagasta attīstību un investīciju projektu realizācijas kārtību.
3. Izvērtēt pagasta padomes realizēto ikdienas, attīstības un būvniecības politiku.
4. Pamatot pagasta interešu pārstāvēniecību Rīgas rajona, Rīgas reģiona, nozaru un nacionālajos plānojumos un programmās.
5. Iekļauties kopīgos projektos sadarbībā ar kaimiņu pašvaldībām.
6. Izvērtēt iesniegtos būvniecības priekšlikumus atbilstoši pagasta attīstības mērķiem.

Olaines pagasta teritorijas plānojums ir izstrādāts saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 883 "Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi" (2004. gada 19. novembris).

Teritorijas plānojums sastāv no:

- paskaidrojuma raksta;
- teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem;
- grafiskās daļas;
- pārskata par teritorijas plānojuma izstrādi.

Paskaidrojuma rakstā ietilpst teritorijas pašreizējās izmantošanas un teritorijas attīstības priekšnoteikumi; teritorijas attīstības mērķi un virzieni, kā arī plānojuma risinājumu apraksts un pamatojums u.c. informācija. Plānojuma paskaidrojuma raksta sadaļu beigās doti Rīgas reģiona un rajona plānojuma nosacījumi un intereses, kā arī “Teritorijas izmantošanas risinājumi un pamatojums”.

Teritorijas izmantošanas noteikumos ir iekļautas prasības teritorijas izmantošanai, tai skaitā, informācija par atļauto un aizliegto teritorijas izmantošanu; zemes vienību sadalīšanas, apvienošanas un robežu pārkārtošanas noteikumi; prasības apbūves intensitātei un blīvumam; prasības apdzīvojuma struktūras attīstībai; inženierkomunikāciju būvniecībai un ekspluatācijai; prasības ēku un būvju rekonstrukcijai, dabas teritoriju izmantošanai, noteiktas aizsargjoslas utt.

Olaines pagasta plānojuma mērķis ir noteikt zemes izmantošanas mērķus un nosacījumus teritorijas attīstībai atbilstoši Latvijas likumdošanas prasībām. Kartēs attēlotā informācija norāda gan patreizējo izmantošanu, gan plānoto, vienlaicīgi iezīmētās aizsargjoslas norāda uz likumdošanas aktos noteiktiem aprobežojumiem. Teritorijas plānojumā noteiktais lietojums zemes gabalam ir precizējams, izstrādājot detālplānojumu, kurā nosaka inženiertehnisko nodrošinājumu, melioratīvo sistēmu izbūves nepieciešamību vai esošo saglabāšanu.

Vides pārskata 2. pielikuma kartē ir attēlota plānotā (atļautā) Olaines pagasta teritorijas izmantošana, kā arī būtiskākie faktori, kuri var atstāt ietekmi uz vidi. Tie ir šādi:

1. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas (rekultivētā sadzīves atkritumu izgāztuve, A/S “Olainfarm” izmantotā bīstamo atkritumu izgāztuve “Ekolauks”, bijušā “Biolar” bīstamo atkritumu izgāztuve, SIA “Lukoil Baltija R” teritorija), kuras rada grunts un gruntsūdeņu piesārņojumu, kas, savukārt, var izraisīt dzeramā ūdens kvalitātes pasliktināšanos;
2. Autoceļa A8 attīstība, kas ietvers autoceļa infrastruktūras uzlabošanu un arī vairāku apvedceļu, pievedceļu un nobrauktuvju izbūvi, kā rezultātā iedzīvotāji tiks pakļauti vēl lielākam satiksmes kustības radītajam trokšņa diskomfortam (skat. 40dB(A) un 55dB(A) robežvērtību līnijas kartē 2. pielikumā);
3. Misas upes 1% plūdlīnijas plūdu joslā tiek paredzēta apbūve, kas ir pretrunā ar Aizsargjoslu likuma 37. panta 4. punktu, kurš nosaka, ka “*aizliegts celt ēkas un būves teritorijās ar applūdinājuma varbūtību vismaz reizi simt gados, izņemot īslaicīgas lietošanas būves, mazēkas*”

lauku apvidū un šim nolūkam īpaši paredzētās aizsargbūves vai teritorijas uzbēršanu”;

4. Paredzamā kūdras ieguve dabas lieguma “Melnā ezera purvs” (Natura 2000 teritorija) tiešā tuvumā, kas var apdraudēt dabas liegumā esošās dabas vērtības;
5. Rūpnieciskās, noliktavu un komunālās saimniecības objektu apbūves teritorijas (RR) tiek plānotas piesārņotajās un potenciāli piesārņotajās vietās, kur jau ir konstatēts grunts un gruntsūdeņu būtisks piesārņojums.

Olaines pagasta plānojumā tiek paredzēta dažāda veida apbūve (savrupmājas, daudzdzīvokļu māju apbūve, sabiedrisko objektu, jauktas darījuma teritorijas). Pastāv risks piesārņot grunti un gruntsūdeņus, kā arī virszemes ūdeņus, ja netiek nodrošināti atbilstoši inženiertehniskie risinājumi attiecībā uz notekūdeņu savākšanu, attīrīšanu un novadīšanu.

Teritorijas plānojums paredz atpūtas vietu attīstību pie esošajām ūdenskrātuvēm, taču nav pietiekamas informācijas par pašvaldības plāniem un termiņiem šo teritoriju sakārtošanai, uzlabošanai un uzraudzības nodrošināšanai.

Teritorijas plānojumā tiek paredzēts sakārtot meliorācijas sistēmas, taču to sakārtošana ir saistīta ar zināmu risku, ka tiks nosusinātas teritorijas, kurās, meliorācijas sistēmām aizaugot, izveidojušies mitrie biotopi. Sevišķi tas attiecināms uz meliorācijas atjaunošanu purvu tuvumā, jo nosusināti purvi aizaug ar kokiem, tādējādi biotops tiek pilnībā pārveidots.

Teritorijas plānojumā rezervētas zemes līnijveida objekti – dzelzceļam Daugavpils – Salaspils – Jelgavas līnijai un autoceļa „VIA BALTICA” trasei. Šie līnijobjekti var radīt ievērojamu papildus slodzi (gan trokšņi, gan gaisa piesārņojums) pagastā.

Olaines pagasta teritorijas plānojumā Aizsargjoslu likumā noteiktās prasības apkopotas apbūves noteikumos un parādītas kartogrāfiskā materiālā. Aizsargjoslu izveidošanai nav nepieciešama zemes īpašnieka vai lietotāja piekrišana, zemes īpašniekam vai lietotājam ir tiesības uz nodokļu atvieglojumiem, ierobežoto saimniecisko aktivitāšu dēļ. Atsevišķas aizsargjoslas neparādās kartogrāfiskā materiālā, bet tās jāņem vērā, izstrādājot detālplānojumus (meliorācijas būvēm, ūdenssaimniecības infrastruktūras būvēm, ūdenstekām meža zemēs).

Olaines pagasta teritorijas plānojuma gala redakcijā ir ietvertas sekojošas prasības attiecībā uz būvniecību 1 % applūduma teritorijās (Teritorijas plānojuma III daļa, 1. sējums “Kopējie teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”):

- 6.37.1. Plānotās (atļautās) izmantošanas kartē attēlotas teorētiski noteiktas 1% aplūšanas zona, kas ir būvniecībai nelabvēlīga teritorija.

6.37.2. Pirms būvprocesa uzsākšanas potenciāli applūstošās teritorijās veicams topogrāfiskais uzmērījums mērogā M1:500 un saņemama izziņa par applūšanas atzīmi konkrētam īpašumam no VA LĢVMA Maskavas ielā 165, Rīgā, saskaņā ar kuru iezīmējams 1% applūdums mēroga M1:500 topogrāfiskā plānā ar atbilstošu augstuma atzīmju precizitāti.

6.37.3. Saskaņā ar Aizsargjoslas likuma 37.panta (1) punkta 4) apakšpunktu **aizliegts celt ēkas un būves teritorijās ar applūdinājuma varbūtību vismaz reizi simt gados**, izņemot īslaicīgas lietošanas būves, mazēkas lauku apvidū un šim nolūkam īpaši paredzētās aizsargbūves vai veikt teritorijas uzbēršanu.

Applūdums jānosaka **praktiski veicot topogrāfisko un hidroloģisko uzmērīšanu** mērogā precizitātē 1:500 teritorijās, kurās applūdums uzrādīts plānotās (atļautās) izmantošanas kartē kā **teorētiski aprēķināta 1%** applūduma zona. (Vides ministrijas skaidrojums 15.02.2007. Nr.563). Atzinumu par applūduma 1% teritoriju paraksta sertificēts speciālists, kam izsniegts sertifikāts „Meliorācijas sistēmu projektēšana un hidrobūvju ekspertīze”.

Citas vides pārskatā minētās iespējamās ietekmes uz vidi ir iespējams novērst vai samazināt, ievērojot dažādus nosacījumus, kuri ir izklāstīti vides pārskata 7. sadaļā.

1. Iespējamā meliorācijas sistēmu tīrīšana jāveic saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 475 “Virszemes ūdensobjektu un ostu akvatoriju tīrīšanas un padziļināšanas kārtība” (2006. gada 13. jūnijs).

2. Dārzkopības teritoriju transformēšana par savrupmāju apbūves teritoriju ir pieļaujama, paredzot un izveidojot atbilstošu infrastruktūru: vai nu pieslēgums centralizētajai kanalizācijas un ūdensapgādes sistēmai vai arī videi draudzīgu individuālo risinājumu piemeklēšana, kā piemēram, izvedamo kanalizācijas aku ierīkošana.

3. Lai novērstu potenciālo pazemes ūdeņu, kuri tiek izmantoti centralizētajā ūdensapgādē, piesārņojuma risku, ir veicami vairāki pasākumi:

- Jāapzina visi pagastā esošie artēziskie urbumi un jānovērtē to tehniskais stāvoklis un attiecīgi jāpieņem lēmums vai nu par uzlabošanas darbiem vai tamponēšanu;
- Jāveic bīstamo atkritumu izgāztuves “Ekolauks” sanācija.

2004. gadā Vides ministrija izsludināja konkursu par tiesībām izstrādāt sanācijas plānu Olaines bīstamo atkritumu izgāztuvei “Ekolauks”. Konkursā uzvarēja valsts SIA „Vides projekti” un saskaņā ar darba uzdevumu bija jāizstrādā 3 dažādas iespējamās sanācijas alternatīvās tehnoloģijas. Patlaban valsts SIA „Vides projekti” gatavo projekta pieteikumu, lai saņemtu ES Kohēzijas fonda finansējumu Olaines toksisko atkritumu izgāztuves sanācijai. Lai samazinātu pazemes ūdens piesārņošanas risku, būtu jāveicina šī projekta realizācija Olaines pagastā.

4. Rūpnieciskās, noliktavu un komunālās saimniecības objektu apbūves teritorijas (RR) nedrīkst plānot un būvēt pirms nepieciešamo sanācības darbu veikšanas.

5. Tiek paredzēts, ka iedzīvotāji tiks pakļauti vēl lielākam satiksmes kustības radītajam trokšņa diskomfortam (skat. 40dB(A) un 55dB(A) robežvērtību līnijas 2. pielikumā), no plānotajiem transporta infrastruktūras uzlabošanas pasākumiem. Būtiskās ietekmes var samazināt, realizējot teritorijas plānojumā jau paredzētos pasākumus:

- nepieciešams veikt trokšņu līmeņa samazināšanas visā A8 ceļa un dzelzceļa posma garumā, kur dzīvojamās ēkas atrodas ceļam tuvāk par 60 m (vai citā Latvijas autoceļu direkcijas noteiktā attālumā);
- noteikt apbūves līniju no A8 saskaņā ar LBN 100 ne mazāku kā 100m no ceļa klātnes malas dzīvojamām ēkām un 60 m pārējām apbūves teritorijām. Apbūves līnijai jābūt nemainīgai, izstrādājot jaunu būvprojektu vai detālplānojumu;
- Medemciemā uz A8 jārisina trokšņu un piesārņojuma samazināšanas pasākumi ciema robežās.

Lai novērstu vai mazinātu troksni, ir ieteicams veikt prettrokšņa ekrānu uzstādīšanu (7.21 p.).

Tā kā daļa šo teritorijas plānojumā minēto pasākumu ir samērā vispārīgi un neparedz konkrētus inženiertehniskus risinājumus, būtu vēlams izstrādāt šos trokšņa ierobežojošos pasākumus ar lielāku detalizācijas pakāpi un sadarbībā ar atbildīgajam institūcijām.

6. Teritorijas plānojumā rezervētas zemes līnijveida objekti – dzelzceļam Daugavpils – Salaspils – Jelgavas līnijai un autoceļa „VIA BALTICA” trasei. Pirms šo objektu projektēšanas ir jāizvērtē vai ir nepieciešams piemērot IVN procedūru saskaņā ar Likuma par ietekmes uz vidi novērtējumu 1. pielikumu.

7. Lai novērstu iespējamo kūdras ieguves vai citu saimniecisko darbību negatīvo ietekmi uz dabas liegumu “Melnā ezera purvs”, liegumam jāizstrādā dabas aizsardzības plāns atbilstoši 2006. gada 23. marta MK noteikumiem Nr. 234 “Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību”. Uzsākot jaunu karjeru izstrādi vai plānojot esošo karjeru būtisku paplašināšanu, ir jāveic paredzētās darbības ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējums atbilstoši 2006. gada 6. jūnija MK noteikumiem Nr. 455 “Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000)”.

8. Pagastam būtu jāizstrādā atsevišķs projekts atpūtas vietu attīstībai pie esošajām ūdenskrātuvēm, kurā būtu jāiekļauj konkrēti pasākumi vietu labiekārtošanai, to uzturēšanai un uzraudzībai.

9. Šobrīd Olaines pagasta pašvaldībai būtu ieteicams izstrādāt virszemes ūdensobjektu apsaimniekošanas plānu, kura mērķis būtu sniegt informāciju par galvenajiem piesārņojuma avotiem un kopumā novērtēt ūdens kvalitāti pagastā; noteikt tīrīšanai pakļaujamās upju posmus un uzskaitīt veicamos pasākumus; noteikt ūdens kvalitātes mērķus un sniegt priekšlikumus perspektīvajai apsaimniekošanai, lai sasniegtu šos mērķus. Tādējādi pagasts dotu savu ieguldījumu Lielupes un Daugavas upju baseinu apgabalā apsaimniekošanas plānu un pasākumu programmu izstrādē, ko nosaka 2002. gada 16. oktobra “Ūdens apsaimniekošanas likuma” V sadaļa. Šos plānus valstī ir paredzēts izstrādāt un apstiprināt līdz 2009. gada 22. decembrim.

9. Vides pārskata 4.3. sadaļā minētās potenciālās problēmas saistībā ar bioloģisko daudzveidību iespējams novērst sekojošā veidā:

- Pirms organizēt konkursu par pagasta sakoptāko nekustāmo īpašumu, būtu jāveic zemju īpašnieku informēšana par labai draudzīgu īpašumu sakopšanu;
- Veicot meliorācijas sistēmu atjaunošanu purvu vai slapju pļavu tuvumā, jākonsultējas ar attiecīgo biotopu un botānikas speciālistu.

Lai turpmāk neizplatītu informāciju par pagastā esošajiem mikroliegumiem, teritorijas plānojumam vēlams izstrādāt divu veidu kartes – publiskajai lietošanai bez mikroliegumiem, un pagasta padomes, kā arī citu institūciju vajadzībām – ar mikroliegumiem.

1. pielikums

Apkopojums par Olaines pagasta teritorijas izmantošanas risinājumiem un to pamatojumu

	Teritorijas izmantošanas risinājumi un pamatojums
Meliorācija	Veikt meliorācijas sistēmu (novadgrāvju) renovācijas darbus, atjaunojot sākotnējos profila parametrus Meliorācijas sistēmu zemes platībās transformēšana ir iespējama tikai pēc meliorācijas rekonstrukcijas plāna izstrādes.
Virszemes ūdeņi	Savrupmāju un mazsaimniecību ciemā dzīvojamā apbūve nav izvietojama aplūstošajās teritorijās visā upes palienas platumā. Jāizstrādā un jārealizē ūdens resursu apsaimniekošanas un kvalitātes uzlabošanas projekti.
Meži un purvi	Nodrošināt mežos iedzīvotājiem iegūt blakusizmantošanas produktus. Izmantot mežus rekreācijai; Saglabāt dabisko mežu biotopus, reto un aizsargājamo sugu biotopus; Padziļināti veikt meža biotopu vērtēšanu. Veikt izstrādāto kūdras purvu rekultivāciju. Novērst purvu degšanu vasaras mēnešos. Iekļaut purva teritorijas interesantākos objektus tūrisma aprītē
Lauksaimniecībā izmantojamās teritorijas	Aizsargjoslas meliorācijas tīkliem un objektiem parādīt izstrādājot detālplānojumus. Pagastā saglabāt lauksaimniecības zemju, īpatsvaru pagasta zemes bilancē vismaz 17%. Lauksaimniecības zemes saglabājamas galvenokārt augstvērtīgās un vērtīgās- meliorētās teritorijās. Augstvērtīgās lauksaimniecības zemes dalīšana nav pieļaujama, veicināma zemju konsolidācija. Lauksaimniecības zemes, kas nav augstvērtīgās un vērtīgās teritorijās zemes gabalu minimālā platība un mazsaimniecībās lauku apvidū 2ha.
Aizsargājamās dabas un kultūrvēsturiskās teritorijas	Apsekot pagasta teritoriju veicot dižkoku un aizsargājamo koku uzskaiti. Ieteikts apstiprināt kā vietējas nozīmes arhitektūras pieminekļa teritoriju Uzvaras Līduma apbūvi un Stūnišu (Bērzpils) ciema daļu.

	Kultūras un vēstures pieminekļu īpašniekiem, zemes īpašniekiem vai lietotājiem ievērot likumdošanā noteiktās prasības kultūras pieminekļu apsaimniekošanā un aprobežojumus aizsargjoslās.
Ainavas	Veikt ainavu inventarizāciju (ainavas vērtīgāko elementu novērtēšana un dokumentācija tālākai aizsardzības un apsaimniekošanas veida noteikšanai) un, izstrādājot detālplānojumu, noteikt ainaviski augstvērtīgām teritorijām noteiktu aizsardzības statusu vai zemes lietojumu veidu.
	Saglabāt vērtīgākās ainavas, nemainot zemes izmantošanas mērķi.
	Paredzēt zaļos koridorus, sadalot savrupmāju masīvus vienu no otra, kā apstādījumu un rekreācijas teritorijas.
	Mazstāvu apbūve ciemā uzskatāms par optimālu dzīvojamās apbūves veidu pagastā.
	Rūpniecības teritorijas un dzīvojamās apbūves teritorijas atdalāmas ar koku un krūmu stādījumu vismaz 25 m platumā.
	Gar galvenajiem autoceļiem un dzelzceļiem paredzēt trokšņu slāpējošus koku un krūmu stādījumus.
	Saglabāt mežu un purvu dabisko ainavu.
	Nepieļaut dārzkopības teritoriju saplūšanu un zaļo koridoru apbūvi
Iedzīvotāji un apdzīvojuma struktūra	Izveidot apdzīvojuma struktūru saskaņā ar teritorijas plānojuma nostādņēm.
	Paredzēt zaļos koridorus, sadalot savrupmāju masīvus vienu no otra, kā apstādījumu un rekreācijas teritorijas.
	Nepieļaut dārzkopības teritoriju saplūšanu un zaļo koridoru apbūvi.
Apbūve	Transformācija no dārzkopības teritorijām uz savrupmāju blīvas apbūves teritorijām veicama izstrādājot detālplānojumus. Novērst vienlaidus apbūves masīvu veidošanos, izstrādājot detālplānojumus.
	Detālplānojuma izstrāde ir obligāta uzsākot jebkuru darbību ar zemes gabala robežu un īpašnieku maiņu un apbūvi ciematu robežās.
	Rezervēt teritorijas infrastruktūrai.
Ūdensapgāde un kanalizācija	Realizēt ūdensaimniecības attīstības projektus.

	Detālplānojumos parādīt ūdensņemšanas un notekūdeņu attīrīšanas iekārtu aizsargjoslas
Siltumapgāde	Teritorijas plānojumā paredzēta siltuma ražošanas pāriešana uz gāzēs kurināmā izmantošanu pēc gāzes vada izbūves,
	Siltumapgādes modernizācijas projektu realizācija.
Gāzes apgāde	Lai nodrošinātu gāzes apgādi perspektīvajiem rūpnieciskajiem, komunālajiem un individuālajiem patērētājiem Olaines pagasta apdzīvotās vietās, veicot autoceļu un ielu rekonstrukciju, projektējot jaunus autoceļus un ielas, kā arī esošo ielu sarkanajās līnijās un autoceļu nodalījumu joslās, paredzēt iespējamo sadales gāzesvadu novietni atbilstoši MK noteikumiem Nr.1069 un Aizsargjoslu likumam.
Atkritumu saimniecība	. Sakārtot nelegālās atkritumu izgāšanas vietas.
	Ņemot vērā problemātisko ekoloģisko situāciju, Olaines pagastā nav pieļaujama jaunu liela mēroga atkritumu izgāztuvju ierīkošana.
	Olaines pilsētas un Olaines pagasta sadzīves atkritumu saimniecības turpmākā politika jārealizē saskaņā ar Jelgavas rajona vai Rīgas sadzīves atkritumu poligona būvniecību un apsaimniekošanu Programmas 500- ietvaros.
Elektroapgāde	Veikt esošo zemsprieguma tīklu rekonstrukciju.
	Apdzīvotās vietās elektroapgādei izmantot pazemes kabeļus.
	Kabeļu izvietošana gaisā uz stabiem apdzīvotās vietās nav pieļaujama.
Telekomunikācijas	Visi būvniecības darbi jāveic atbilstoši spēkā esošajiem normatīviem, ievērojot Aizsargjoslu likumā un Eksploatācijas aizsargjoslu gar sakaru līnijām noteikšanas metodikā ietvertās normas.
	Privātiem telekomunikāciju tīkliem, jāatbilst Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas apstiprinātajiem tehniskajiem noteikumiem.
	Privātie un publiskie telekomunikāciju tīkli jāierīko un jāizbūvē atbilstoši MK apstiprinātajiem Telekomunikāciju tīklu ierīkošanas un būvniecības noteikumiem.
	Rekonstruējot vai izbūvējot jaunus kabeļu sakaru tīklus, jāparedz iespēja savstarpēji savienot visas valsts un pašvaldību iestādes.

Transporta infrastruktūra	Paredzēta teritorija divlīmeņa satiksmes mezgla izvietojumam Olaines pievedceļa pieslēgumā autoceļam A8 Rīga – Jelgava
	Dzelzceļa viadukta perspektīvā atrašanās vieta
	Nepieciešamas rezerves izbūvējamai avārijas gadījumā no pilsētas, Izbūvēt gājēju pārejas pār dzelzceļu virzienā Pārolaine – Olaine.
	Izbūvēt Rīgas dzelzceļa apvedceļu, kas savienos Rīgas-Jelgavas iecirkni ar Rīgas – Krustpils iecirkni. Apvedceļš ies no Baložu stacijas pāri Rīgas HES dambim, un savienosies ar Rīgas – Krustpils iecirkni Salaspils stacijas rajonā.
Kapsētas	Veikt detālplānojumu izstrādi Olaines pagasta kapsētās.
	Teritorijas plānojums paredz pilnīgu Jaunolaines kapsētas slēgšanu.
	Paredzēt kapličas izbūvi Sila kapos.
	“Sila” kapi jāapsaimnieko atbilstoši kapsētu uzturēšanas noteikumiem.
Vides stāvoklis	Objektiem ar paaugstinātu bīstamību un piesārņojošiem uzņēmumiem sagatavot drošības pārskatus.
	Aizsargjoslas parādīt detālplānojumos.
	Likvidēt esošos vides piesārņojumus.
	Rekultivēt ķīmisko atkritumu izgāztuves un tās veidoto piesārņojumu.
Paaugstināta riska teritorijas	Ķīmisko atkritumu izgāztuvi uzskatīt par videi bīstamu un tās rajonā noteikt kā riska teritoriju.
	Atbalstīt pasākumu programmu piesārņoto teritoriju rekultivācijai, pievēršot īpašu uzmanību izgāztuves baseinos novietoto šķidro un cieta ķīmisko atkritumu utilizācijai.
	Realizēt ūdensapgādes sistēmas rekonstrukcijas projektu.
	Dārzkopības sabiedrībās izbūvēt lokālās bioloģiskās attīrīšanas iekārtas vai nodrošināt notekūdeņu izvešanu uz attīrīšanas iekārtām.
	Visām Olaines pagasta teritorijā esošām rūpnīcām jāgatavo un jāiesniedz abās pašvaldībās, Lielrīgas reģionālajā vides pārvaldē un vides valsts inspekcijā pārskats par to teritorijās esošajām ķīmiskajām vielām, to glabāšanas apstākļiem. Šo vielu reālu izmantošanu vai iespējamo likvidāciju

	Jebkuru jaunu katlu māju ierīkošanu saskaņot ar būvinspekciju un vides aizsardzības institūcijām, tādējādi nodrošinot izmešu uzskaiti.
	Teritorijās, kas pakļautas paaugstinātam ģeoloģiskajam riskam, ievērot saimnieciskās darbības ierobežojumus, lai nepieļautu bīstamo ģeoloģisko procesu aktivizēšanos.
Rekreācijas un tūrisma objekti un teritorijas	Iekārtot peldvietas pie Līduma karjera atbilstoši 1998.g. 11.08. MK noteikumiem Nr.300
	Izvietot ceļa norādes uz tūrisma objektiem.
	Izvietot pagasta karti ar tūrisma objektiem un izvietot informatīvas zīmes.
	Veikt rekonstrukciju Pēternieku bijušai pagastmājai un parkam.
	Labiekārtot Mežezeru un tā apkārtni. Izveidot brīvdabas estrādi.

2. pielikums

Olaines pagasta teritorijas plānojuma plānotā (atļautā) izmatošana un būtiskie ietekmes uz vidi faktori

3. pielikums

Pārskats par Vides pārskata sabiedrisko apspriešanu

**Pārskats par saņemtajiem komentāriem
(ietverti tikai tie komentāri, kas attiecas uz Vides pārskata projektu)**

Komentārs	Atbilde
Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra	
Papildināt virszemes ūdensobjektu raksturojumu ūdenstecēm (gultnes kvalitātes raksturojums) un ūdenstilpnēm (apsaimniekotājs)	Vides pārskatā sniegta publiski pieejamā informācija, papildus pētījumi par ūdensteču gultnes kvalitāti nav veikti.
Raksturot ūdensobjektus, kuros notiek intensīva zvejsaimniecība un kur tā tiek plānota	Olaines pagastā nav ūdensobjektu, kur notiek vai tiek plānota intensīva zvejsaimniecība
Papildināt purvu raksturojumu ar ziņām par hidrogrāfiju un apsaimniekotāju	Vides pārskatā papildināta 3.1.3. nodaļa
Raksturot rūpnieciskās (kokapstrāde) un lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumu ūdens resursu patēriņu, notekūdeņu novadīšanu un attīstības prognozes	Vides pārskatā papildināta 3.2.3. nodaļa
Lauksaimniecībā izmantojamo zemju zemeslietojuma veidu aprakstā iekļaut ziņas par intensīvi mēslojamām teritorijām (ja tādas ir) un prognozējamām zemeslietojuma veidu izmaiņām	Vides pārskatā papildināta 3.1.3. nodaļa
Raksturot centralizētās ūdensapgādes sistēmas tehnisko stāvokli	Vides pārskatā papildināta 3.2.4. nodaļa
Minēt izmantošanas nosacījumus teritorijām, kuras nav pieslēgtas un nav plānots pieslēgt centralizētajai notekūdeņu savākšanas sistēmai	Vides pārskata 7. nodaļā ietverti priekšlikumi risinājumiem ietekmju mazināšanai vai novēršanai, t.sk. attiecībā uz individuālās apbūves teritorijām, kuras nav pieslēgtas centralizētajai notekūdeņu savākšanas sistēmai
Papildināt notekūdeņu savākšanas sistēmas raksturojumu ar informāciju par patreizējo pieslēgumu skaitu, NAI jaudu, noslodzi un tehnisko stāvokli, notekūdeņu attīrīšanas kvalitāti un izplūdes vietām	Vides pārskatā papildināta 3.2.3. nodaļa
Raksturot notekūdeņu attīrīšanas iekārtu dūņu uzglabāšanas vietas un izmantošanas nosacījumus	Vides pārskatā papildināta 3.2.3. nodaļa
Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas raksturojumā iekļaut informāciju par radušos atkritumu apjomu	Vides pārskatā papildināta 3.2.5. nodaļa
Potenciāli piesārņoto vietu aprakstā minēt objektu izveidošanas gadu	Vides pārskatā papildināta 3.2.5. nodaļa
Minēt ūdensobjektus, kuros plānota motorizēto u.c. ūdens braucamrīku izmantošana (ja tāda ir) un to izmantošanas nosacījumus	Olaines pagastā nav tādu ūdensobjektu, kuros plānota ūdens braucamrīku izmantošana

VA Sabiedrības veselības aģentūra Rīgas filiāle	
Neiebilstam Olaines pagasta teritorijas plānojuma 1.redakcijas vides pārskata risinājumam.	
Rīgas plānošanas reģiona Attīstības padome	
1.Ņemot vērā plānojumā paredzēto apbūves teritoriju ievērojamo pieaugumu, vēsturisko pazemes ūdeņu piesārņojumu, vides pārskatā būti jāanalizē pazemes ūdeņu piesārņojums, tai skaitā arī akās izmantojamais.	Informācija par pazemes ūdeņu piesārņojuma avotiem un apjomiem ietverta Vides pārskata 3.2.5. nodaļā
3.Lai gan Olaines pagasts veidojas kā Rīgas pilsētas funkcionāla sastāvdaļa, plānojums neskata pagasta teritoriju kontekstā ar apkārtējām teritorijām – Rīgas pilsētu un Olaini. Pagasts jāskata ar Olaines pilsētu kā vienotu funkcionālo. Pārskatā būtu jāanalizē dzelzceļa un ātrgaitas automaģistrāļu ietekme ne tikai no trokšņu, bet arī citām ietekmēm, tai skaitā, projekta realizācijas rezultātā iespējamās barjeras efekta mazināšanai.	Teritorijas plānojumā netiek plānotas darbības attiecībā uz valsts nozīmes ceļu un dzelzceļa infrastruktūras attīstību, infrastruktūras attīstības iespējamās ietekmes tiek izvērtētas konkrētu projektu sagatavošanas laikā.
Valsts meža dienesta Rīgas – Ogres virsmežniecība	
Nav sniegti komentāri attiecībā uz Vides pārskatu.	
Dabas aizsardzības pārvalde	
Dabas aizsardzības pārvalde konceptuāli atbalsta sagatavoto Olaines pagasta teritorijas plānojuma vides pārskatu.	
Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālā vides pārvalde	
Nav sniegti komentāri attiecībā uz Vides pārskatu.	
Lauku atbalsta dienesta reģionālā lauksaimniecības pārvalde	
Nav principiālu iebildumu par izstrādāto teritoriālpilānojuma 1.redakcijas ietekmes uz vidi novērtējumu.	

**Olaines pagasta teritorijas plānojuma 1.redakcijas un Vides pārskata projekta
sabiedriskās apspriešanas 2.posma
sabiedriskās apspriešanas sanāksmes**

protokols

Sanāksmes norises laiks: 2007. gada 27. februāris, plkst. 16.00

Sanāksmes norises vieta: Olaines pagasta padome Meža ielā 2, Jaunolaine

Sanāksmi vada: Aija Zandere, Olaines pagasta padomes priekšsēdētāja

Sanāksmi protokolē: Ilze Kļaviņa, Olaines pagasta Būvvaldes pārstāve

Sanāksmē piedalās:

Zemes īpašnieki, pagasta iedzīvotāji, interesenti: Aldis Ozols, Jānis Kārklīšs, Laureta Tihonova, Aberts Danovskis, Māris Vanags, Ivars Liepa, Jurijs Sļotovs, Jēkabs Liepiņš, Daiga Ose;

Olaines pagasta padomes darbinieki un deputāti: Aivars Ribickis, Andris Greidāns, Jeļena Golubeva; Inese Pivare;

SIA “Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” konsultanti: Maija Grase, Lūcija Konošonoka

Aija Zandere atklāj sanāksmi, sniedz īsu ievadu un iepazīstina ar darba grupu.

Lūcija Konošonoka iepazīstina ar teritorijas plānojuma ietvaros izstrādāto „Stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu” (SIVN), kas tiek izstrādāts, lai izvērtētu iespējamo plānošanas dokumentu realizācijas radīto ietekmi uz vidi. Tā rezultātā tiek sagatavots Vides pārskats, kura apspriešanā tiek iesaistīta sabiedrība un tiek izstrādāti priekšlikumi, lai novērstu vai samazinātu iespējamo negatīvo ietekmi. SIVN rezultāti tiek atspoguļoti Vides pārskatā. Olaines pagasta teritorijas plānojumam SIVN tiek veikts pamatojoties uz Vides pārraudzības valsts biroja lēmumu Nr.192-p „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”. Likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un MK not.Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, nosaka kārtību, kādā secībā izstrādājams vides pārskats. Procesa izstrādē tiek veiktas konsultācijas ar Vides pārraudzības valsts biroju. Vides pārskats ir pieejams visiem interesentiem, iespējams iepazīties, sniegt komentārus.

Inese Pivare: 17.09.2003. g. tika apstiprināts pagasta teritorijas plānojums. Lēmums par grozījumu izstrādi tika pieņemts 2005.gada martā, jo pagastā veidojas teritorijas, kur nepieciešams precizēt turpmākās attīstības nosacījumus, kā arī precizēt aizsargjoslas, izdalīt nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijas, prognozēt autoceļa A8 attīstību. Š.g.6.februārī spēkā stājas Rīgas reģiona plānojums, arī Rīgas rajona plānojumā tiek izstrādāti grozījumi. 2006.gadā tika pieņemts lēmums par jauna teritorijas plānojuma izstrādi. Ir ticis izstrādāts SIA „Lukoil Baltija” drošības pārskats, tiek ņemti vērā jauni nosacījumi, kopējie principi, attīstības virzieni, autoceļa A8 izpēte, individuālo apbūves rajonu attīstība, detālplānojumu izstrāde. Sakarā ar autoceļu infrastruktūras attīstību, tiek plānota trokšņu līmeņa izpēte. Lai veidotu mežaparka tipa apbūvi, lauku tipa apbūvi, tiek paredzēta biotopu izpēte, kā arī nepieciešams veikt pasākumus virszemes ūdensteču un meliorācijas sistēmu sakārtošanai.

Nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijās, kas parādās Rīgas reģiona plānojumā un Rīgas rajona plānojumā, tiek plānota 1 viensēta uz 2ha lauksaimniecības teritorijas. Apdzīvotas vietas –ciemi –Pēternieki, Pārolaine, Jaunolaine, Grēnes, Stūnīši, viensētu puduri- Apšukalni, Damradi, vasarnīcu ciemi –Ezītis, Ieviņas, Liepkalni un tml.

Lūcija Konošonoka: Tiek izdalītas piesārņotās (esošā AS, „Olainfarm” atkritumu izgāztuve un sadzīves atkritumu izgāztuve) un potenciāli piesārņotās teritorijas. Autoceļa A8 attīstības ietekme uz vidi, cilvēka veselību. Nepieciešams veikt pasākumus trokšņa radītā diskomforta līmeņa novēršanai, piem., uzstādot trokšņu slāpējamās sienas. Pašreizējā Teritorijas plānojuma redakcija ir pretrunā ar “Aizsargjoslu likumā” noteikto būvniecības aizliegumu 1% plūdu riska zonā. Misas upes 1% applūsuma atzīme ir 1,06 m.

Jēkabs Liepiņš: Kā ar applūstošajām teritorijām Carnikavā un Ķīsezera krastos ?

Maija Grase: 2003.gadā vēl bija cita likumdošana, kad tika pieņemti lēmumi par šīm applūstošajām teritorijām. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūrā ir iespējams pieprasīt datus par plūdu atzīmēm.

Lūcija Konošonoka: Dabas liegumā “Melnā ezera purvs” nedrīkst paredzēt derīgo izrakteņu ieguvu un ir atbilstoši esošajai likumdošanai jāizstrādā dabas aizsardzības plāns. Ievērojot MK noteikumus, jānovērtē derīgie izrakteņi, izstrādājot atsevišķus izpētes projektus. Jāizvērtē grunts un grunts ūdeņu piesārņojums, sanācijas pasākumi, ieteikumi būvēt videi draudzīgu kanalizāciju. Jāapkopo dati par artēziskajiem urbumiem, jāievēro „Ūdens apsaimniekošanas likums”, ES direktīvas, jāizstrādā upju baseinu apsaimniekošanas plāni.

Māris Vanags: Vai iespējama pretimnākšana applūstošo teritoriju sakārtošanai un ir iespējams šo problēmu risināt globālā līmenī?

Lūcija Konošonoka: Vides pārskata izstrādes laikā tiek izskatīti saņemtie komentāri, atzinumu par Vides pārskatu sniedz Vides pārraudzības valsts birojs.

Maija Grase: Konfliktsituācijām var veikt ietekmes uz vidi novērtējumu izstrādājot detālpilānojamu.

Lūcija Konošonoka: Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūrā var pieprasīt pārrēķināt plūdu līniju.

Laureta Tihonova: Vai tiek risināts jautājums par gāzes vada būvi?

Lūcija Konošonoka: Lūdzu sūtiet priekšlikumus.

Inese Pivare: Likumdošana šādos gadījumos ievērtē teritorijas plānojumā pirms būvniecības vai būvprojektēšanas uzsākšanas pieprasīt topogrāfisko plānu mērogā 1:500 ar 1% applūstamības noteikšanu ar precizitāti ik pēc 1,5-2,0 m. Pieredze rāda, ka mikroreljefs ir stipri dažāds. Pēc 1. redakcijas izskatīšanas tiks sagatavots pārskats par trokšņu zonām, lai sagatavotu trokšņu kartes. Tiek pielietots labvēlīgas vides veidošanas princips - zaļo koridoru veidošana starp savrupmāju apbūvi un darījumu zonām.

Aldis Ozols: Kāds ir loģisks zaļo zonu izvietojums un darbība zaļajās zonās?

Inese Pivare: Zaļās zonas tiks saglabātas Misas upes aizsargjoslā, kā arī ap Aizsardzības ministrijas teritorijām, kurās ir ierobežota saimnieciskā darbība. Tiks saglabātas no 80% -100% zaļās teritorijas, kā iepriekšējā plānojumā.

Aberts Danovskis: Vai karte ir pamats izmaiņu veikšanai?

Daiga Ose: Damradu armijas kara bāze ir līdzvērtīga Skrundas lokatoram ar radiācijas filtriem un pazemes kompleksu, nav skaidrības par piesārņojumu.

Lūcija Konošonoka: Šo teritoriju ir iespējams ievērtēt, kā potenciāla piesārņojuma teritoriju, veicot ietekmes uz vidi novērtējumu. Tā kā tas ir privātipašums, ir iespējams ierosināt veikt izpēti, bet ir jābūt privātipašnieka iniciatīvai.

Aberts Danovskis: Kāpēc nekustamajam īpašumam “Pumpuri - 2” ir cits statuss, nekā „Lībiešiem”, lai gan atrodas blakām?

Inese Pivare: Mēs vienojāties, ka šodien netiks apspriesti konkrēti īpašumi.

Andris Greidāns :Kāda ir Mārupes pagasta atkritumu izgāztuves ietekme uz Olaines pagastu?

Lūcija Konošonoka: Vides pārskats neapskata konkrētus objektus, šajā gadījumā nebija arī informācijas par Mārupes pagasta atkritumu izgāztuvi.

Maija Grase: Tā ir oficiāli slēgta, atļauts vest tikai būvgružus un komposta materiālus, ir 500m aizsargzona, ir noteikts monitorings. Ietekme skar ūdenskrātuves un Sila kapus.

Inese Pivare: Cenas tūrelis tiks ievērtēts kā tūrisma objekts ,saglabājot Uzvaras Līdumus un ūdenskrātuves, fonā saglabājot vēsturisku apbūvi.

Andris Greidāns :Kā ar aizsargjoslām ap pilsētām? Pastāv risks, ka, piemēram, Rīgas dome nemaksās nodokļus.

Aija Zandere: Olaines pilsētas aizsargzonā ir savs mežs.

Andris Greidāns: Veidojot sanitārās kailcirtes nav pieejas cilvēkiem, nav pameža, kā var veidot mežaparka apbūvi?

Inese Pivare: Mežaparka apbūve saglabā 60% no meža, mežs paliek kā palīgizmantošana, rekreācija.

Protokolēja : I.Kļaviņa